

ERDEY FERENC

AZ ÉLETSZENTSÉG
TUDOMÁNYA

ELMÉLKEDÉSEK



BUDAPEST

A SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

ERDEY FERENC

AZ ÉLETSZENTSÉG
TUDOMÁNYA

ELMÉLKEDÉSEK



BUDAPEST

A SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

Nihil obstat. Dr. Michael Marczell, censor dioecesanus. Nr. 9157/1943.
Imprimatur. Strigonii, die 17. Decembris 1943. Dr. Joannes Drahos.
vicarius generalis.

Stephaneum nyomda Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Feladós: ifj. Kohl Ferenc.

KÖSZÖNTŐ.

Ha a pilóta sötét éjszaka fenn repül a magasban, a legkisebb kis fényességet is meglátja a föld színén.

A lelki életben is így vagyunk! Ha a lelkek elsötétülnek a bűnben, az egész földre sötétség borul. Ebben a sötétségben az Istennel bensőségesen egyesült, szentéletű lelkek úgy világítanak, hogy biztató fényt árasztanak maguk körül.

Az engesztelő lelkek életáldozata ezt a fényt és világosságot terjeszti a mai lelki sötétségben. Ők hivatásukat látják abban, hogy engeszteljenek: szentségben, tisztaságban, szeretetben. Ez az életszentség nem valami rendkívüli élmény, ellenkezőleg a kegyelem csodálatos élete, aminek lényegét így foglalhatnók röviden egybe: Isten bennünk!

Ezt a bennünk lakozó fenséges, szent Istent hordozzuk magunkban a kegyelem állapotában! Az ő szentsége alakít át minket is szentekké. Az örök, teremtetlen Isten valóságosan bennünk lakik, az ő világossága világosodik ki ember-lelkekben, szentekben.

Erről a teremtetlen örök Istenről, a *«gratia*

increata»-ról szolt «Engeszteljünk szentségben» c. kis munkánk. A jelen kötet annak gondolatát szövögeti tovább.

Ha a teremtetlen Isten bennünk lakik, akkor nemcsak elzártan lelkünkbe raktározott kincset bírunk, hanem élő, eleven energiaforrást hordozunk. Isten kisugárzik bennünk és részesedünk isteni életében, energiájában, szentségében. E részesedés a *«gratia creata»*, teremtetett kegyelem, mely elindít a szentség életösvényén.

E csodálatos részesedést, életelindulást tárgyalja jelen kis munka. Nem igényel semmi egyebet, mint hogy azokban a lelkekben, kiket szent hivatásuk bensőségesebben kapcsol Istenhez, tudatossá tegye mily életforrás számukra Istennek bennük való lakozása.

A szerző.

ELSŐ ELMÉLKEDÉS.

Részesedésünk Isten életében.

Elnéptelenedett szentélyek.

A mai nehéz időkben, amikor szinte szóról-szóra megvalósul az a különös jóslás a *religió depopulataról*, amikor a modern idők áramlata mindjobban elszoktatja a híveket a lelkipásztortól, a lelkiélet atyjától és vezérétől, olyan meglepően hat, ha az ember olvassa a legújabb idők misztikusának, Lucie Christine naplójegyzeteit, amelyekben ezt írja : «Sokszor halljuk ezekben a szomorú időkben, hogy egyik vagy másik pap mintha kiégett pusztában élne : a hit kiveszett hívei lelkéből, a temploma üresen áll, a szentségekkel senki sem él. Szóval : nincs semmi tennivalója. Az Isten látnom engedte mai imádságomban, éspedig igen megkapó módon, hogy amikor már úgy látszik, hogy semmi tennivalója nincs a papnak, még mindig vár rá egy nagyon nagy, fontos teendő : az, hogy ő maga szentté legyen. Sok kemény szív, tévelyedett lélek érzéketlen marad Isten ígéjével, a pap tanításával szemben, de okvetlenül meghódol a pap életszentsége, életének példája előtt, amelyet napról-napra maga

előtt lát. A szentek élete tele van megtérésekkel, amelyeket életszentségük kisugárzása művelt, noha ők azt nagy alázatosságukban még elrejtteni igyekeztek». (Lucie Christine naplója, 130. l.)

Egyedül maradtunk?

Jövendölés-e ez, vagy ténymegállapítás? Tényleg így volt, vagy most éljük azokat az időket, amikor így lesz? Úgy elnéptelenedik körülöttünk a templom, hogy elsodródhatnak tőlünk a lelkek, és azt vesszük észre, hogy az üres szentélyben egyedül borulunk az Úr lábaihoz? Egyedül imádkozunk és egyedül engesztelünk? Egyedül mutatjuk be a legszentebb áldozatot? Vajjon Lucie Christine (tudjuk, hogy ez csak álnév volt) látnok volt-e, hogy meglátta, ami néhány nappal ezelőtti történt, hogy egy nagy fővárosban a szentmisén csak 3—4-en voltak a hívek, úgy, hogy a mise után a pap megköszönte nekik, hogy eljöttek, és kérte: máskor is jöjjenek el, hogy legalább valaki legyen a legszentebb áldozaton?!

Modern példa.

Amikor majd elnéptelenedik a szentély, nem kell ahhoz nagyon mélyre pillantás, hogy megértsük a modern idők legnagyobb aszkétája: Charles Foucoud életét. Egy élethivatás, amely a legnagyobb áldozattal jár, amely viszonzás nélkül önmagát adja áldozatul Istennek, anélkül a remény nélkül, hogy valaha is megértsék. Így

áldozta fel magát, emberileg szólva nem is volt reménye arra, hogy az ő missziós tevékenységének gyümölcse legyen és ő azt learathassa.

Élő, eleven evangélium.

Az bizonyos, hogy a kilátások nem nagyon kecsegtetnek! Jöhetnek ilyen idők átmenetileg, vagy huzamosabban. Ki tudja megmondani? Egy biztos, mint Lucie Christine is világosan látta, hogy az Isten közvetlen közelében élőknek, minden más feladat előtt, első és főkötelességük, élő és eleven evangéliummá válni, hogy egyéniségük és emberi mivoltuk sugározza azt az életzsentséget, amelyet Krisztus hirdetett és hozott a földre. Minden szónál, minden prédikációnál és minden reklámnál ezerszer fontosabb, hogy Krisztus követe, az Úr választottja megvalósítsa ezt az életprogramot: az életszsentséget!

Izzó zsarátnok.

Az életszsentség megvalósítása az Istennel együtt élő, engesztelő és az Úr követségében járó lélek legfontosabb és mindenképp elé helyezendő feladata! Ha senki sem hallgat reánk, ha senki sem követ minket, akkor is égő tűzoszlop életünk, égő, izzó zsarátnok, amelynek lángja világít és melegít még akkor is, ha az egész világ aposztáziába kerül. Még akkor is, ha ellene mondanak neki. Még akkor is, ha istentelen emberek az égő zsarátnokot eltapossák és eloltják.

Nagy törvény.

Nagy törvény ez : az életszentség feladata ! Életprogramm, amely állandóan keresztrefeszít. Nagy, ellenállhatatlan erő — mint Lucie Christine mesteri módon rajzolja meg. Élő másolata Krisztusnak, amely megkapja a lelkeket, belenyúl a lelkek mélyébe és előkészíti Krisztus evangéliumának talaját, hogy ha majd jön a nagy Magvető, jó földbe hulljon a mag.

Szentek legyetek !

Már az ószövetségben meghirdette Isten ezt a törvényt. Egyszerűen és megkapóan hangzik : «Sancti estote, quia ego sanctus sum !» «Szentek legyetek, mert én szent vagyok !» (Mózes III. 11, 44.)

A parancs az isteni törvény erejével kötelez. Indokolása még fontosabb : «Mert én szent vagyok !» Isten szent, az Úr választottainak tehát Isten életét és szentségét követniök kell : szentnek kell lenniök ! Az Isten szentsége tehát az ok, ami miatt szükséges és kötelező az életszentség.

Kiket kötelez.

Olyan nagy törvény ez, hogy az újszövetségben maga az Úr Jézus hirdeti : Nemcsak a levitáknak, nemcsak a kegyelem közvetítőinek kötelező az életszentség, hanem mindenkinek, akik Őt igazán követni akarja. Mindenkinek, akinek lelkében felhangzik az Úr Krisztus szava : «Jöjj és kövess engem !» (Mk. 2, 14.) Az életszentség

kötelező ! Mert hiszen az életszentség az isteni kegyelem szükségszerű velejárója.

Teremtetlen kegyelem.

Az újszövetségi rendet Isten úgy rendezte, hogy a keresztség szentségének felvételével Istenben mindnyájan újjászületünk. A keresztségben a leggazdagabban ajándékoz meg minket Isten; megkapjuk a teremtett ajándékot, a megszentelő kegyelmet a «*gratia creata*»-t, de megkapjuk a teremtetlen ajándékot, a teremtetlen kegyelmet is, a lelkünkbe költöző Istent, a «*gratia increata*»-t.

A teremtetlen Szeretet belső világa.

A teremtetlen kegyelem Isten, aki közli magát a teremtménnyel, a lélekkel. A keresztségben minden hívő Isten-hordozóvá válik. Isten tér be a lelkünkbe és vesz lakóhelyet nálunk : a mennyei Atya örök, isteni jósága, — az Atya örök, szent gondolata : az Ige és az isteni Szeretet tüzes lehellete : a Szentlélek. Ez a *gratia increata* belső világa.

A *gratia increata* az Isten maga, aki különös módon templommá avatja az ember szívét és ott akar lakni állandóan.

Nem holt tőke!

Isten azonban, aki önmagát adja a léleknek, a kegyelemben nem marad holt tőke. Isten nem élettelen érték, nem ékszer, nem drágakő, amely csillog és ragyog ugyan, de önmagában mégis

csak holt tőke, amelyet vitrinben elzárva, vagy ólomládában rejtve tartunk. Megvan ugyan saját értéke, de nem kamatozik és nem válik az élet tényezőjévé, csak akkor, ha az ember áruba bocsátja.

Isten amikor a lélekbe jön, megmarad élő és elevenítő szent Isten, megmarad az erő és hatalom kormányzója és mozgatója. Megmarad minden létező forrása, aki mindeneket mozgat és éltet. Isten csupa élet! Isten erő és hatalom marad az ember szívében is!

A teremtett kegyelem.

Erről az élő eleven ajándékról, kegyelemről elmélkedjünk most! Isten a szent keresztségben nemcsak önmagát adta ajándékba, hanem hozott magával sok-sok más ajándékot is. És mindez az ajándék a teológia nyelvén: gratia creata, a teremtett kegyelem.

Isten hatalom és erő, aki megsokszorozza a mi életünket! Isten eljön hozzánk, de nem marad csak elszigetelt holt érték, hanem élő tényezővé válik bennünk. Erő, amely dolgozik bennünk. Hatalom, amely hatalmat ad. Isteni felség, amely felségessé tesz, amely életet lehel és új életet ad.

Ez az a fenséges ajándék, amelyről az emberi ajak csak dadogva beszél, ez a gratia creata!

A természet világában nincsen ilyen fenséges ajándék. Semmi sem közelíti meg nagyságát és dicsőségét.

Újjászületés.

Igen, az isteni Fenség, isteni Szentség, isteni erő és isteni hatalom amikor hozzánk jő, engedi azt, hogy merítsünk belőle, hogy részesedjünk benne, hogy egészen a magunkévá tegyük. És hogy belőle mind többet fogad hassunk be, adja a gratia creatat, a teremtetett kegyelmet, amely képessé tesz arra, hogy Isten életében mi is részesedjünk. Ezért nevezzük a megigazulás szentségét *újjászületésnek*. Egy új életet kapunk ott, nem a természet rendje szerint, nem emberi mivoltunk síkján, melyet csak így szoktunk egyszerűen, de fenségesen kifejezni: természetfeletti élet. Hát persze, hogy felette van mindennek, mert ez magának Istennek élete! Maga Isten az ő életét mintegy kiönti és engedi, hogy minél jobban részesedjünk benne!

Kis magból — nagy fa.

Ez az Isten életében való részesedés hasonlatos a kis maghoz, amelyet gondos kertész keze ültet el. A kis mag idővel nagy fává lesz. Tehát a kis mag nagy fa életét hordozza magában, s egykor hatalmas lombokat fog hajtani. Ez már mind előre benne van a palántában, de a gyönyörű virágokat és gyümölcsöket csak később termeli. És majd sokan megpihennek a nagy fa hús árnyékában és áldani fogják.

Az a kegyelem, amit kapunk, az isteni élet, ilyen mag, melyből kibontakozik bennünk is

ez a csodálatos isteni élet. Hatalmas fává fejlődik, melynek színpompás, dús lombja, gyönyörű virága majd megtermi az ízes gyümölcsöt is és ennek íze, zamatja sohasem fog elmúlni, örökké megmarad.

Istenhez hasonulás.

Isten majd a kis mag életébe belefoglalja a saját életét. Az Isten hozzákicsinyíti az életét a mi életünkhöz, hogy élete bennünk nagyra nőjön. Alig-alig vesszük észre, hogy Isten élete kezd kiteljesedni bennünk. Nem látjuk, hogy Isten kegyelme kezd mutatkozni bennünk. Isten, aki bennünk él, elkezd hatni reánk és kialakul, kibontakozik belőlünk az isteni élet. Valami olyan fenséges ez, amihez nincsen hasonló a természet rendjében, — ez az Istenhez való hasonulás.

Tehát mi történik lelkünkben, amikor Isten elveti a kis magot, amikor kezd meggyúrni minket és kezd kibontakozni bennünk az isteni élet?

Nem az Isten nyoma, nem az Isten árnyéka árnyékol be bennünket, nemcsak olyasvalami nő ki belőlünk, ami hasonló az Istenhez. Nem, nem! Több ennél! Mi nem Isten nyomává válnunk, nem Isten árnyékává leszünk, hanem istenivé. Gen. 3. 5. Hasonlóvá olyanképpen Istenhez, hogy egészen átalakulunk Isten gondolata szerint.

Isten kiformál.

Ez az Isten életében való részesedés : a természetfeletti világ csodás átalakulása ! Ebben egészen Istenhez hasonlónak válunk, anélkül, hogy Istenné válnánk. Az ember, aki Isten életében részesedik, kezdi elveszíteni a maga nyomorúságát és alacsonyságát és kezd átalakulni Isten formája szerint, Isten formálja belülről. Valóságosan egyesül velünk Isten. De úgy egyesül, hogy a bennünk élő Isten át is alakít. Annyit ad az ő életéből, hogy az a lélekben kialakítja Isten képét, és hasonlónak lesz Istenhez.

Van-e fenségesebb valami, mint rádöbbszenni arra, hogy mi az élő Isten életét éljük ? !

A tűz és a vas.

A teremtetett kegyelem megvilágítására Alexandriai Szent Cyrill használta először ezt a hasonlatot : ha a tűz képes a vasnak sűrűségét bensőleg áthatni és azt úgy átalakítani, hogy egészen tűzessé formálja, ha a hideget, meleggé, a feketét tündöklően fényessé teszi ; ha a tűz, amely anyag, képes akadály nélkül átjárni a vasnak testét, akkor mit csodálkozol — mondja Szent Cyrill — ha a Szentlélek a te lelked mélyét ugyanúgy áthatja ? ! «Si ignis, ferri densitatem intus penetrans illum totum facit ignem, et frigidum evadit calidum, et nigrum evadit splendendum, — si ignis, qui est corpus, in ferri corpus intrans sine obstaculo agit, quid miraris, quod

Spiritus Sanctus in intima animae ingreditur?»
(Catech. 17, 14. P. G. 33, 985.)

A Szentlélek és a lélek.

Amikor Isten jelen van a lélekben a kegyelem erejével és adja a maga ajándékait, amelyeket a teológia nyelvén egyszerűen *gratia gratis data*-nak nevezünk, ez történik: a tűz belehatol a lélek belsejébe és akármilyen kemény és sár-ember legyen is, az isteni tűz át tudja járni, nem ismer akadályt. A Szentlélek át tudja gyúrni a mi *sár- és vas-mivoltunkat* és át tudja alakítani azt egészen. Mert ha a természet rendjében lehetséges, hogy az egyik anyag: a tűz át tudjon alakítani egy másik anyagot, a vasat, mennyivel inkább tudja ezt megtenni Isten, aki előtt nincsen akadály?!

Lángra gyullaszt.

Igen, ez történik, amikor Isten magát adja nekünk! Isten átjár, Isten egészen átgyúr. Isten az emberi szív jegét megolvasztja, lángra lobbantja. Olyan lánglelkű apostolt tud alakítani belőlünk, mint Szent Pál apostol.

Nincs olyan gyenge, nincs olyan bűnös ember, akit Isten nem tudna átgyúrni a leglángolóbb apostollá. Nincsen olyan hideg lélek, aki ne lehetne az isteni szeretet legnagyobb hőse, ha engedi, hogy az isteni tűz átjárja!

És ha a fekete hideg vasból izzó tüzet tud alakítani a tűz, úgy, hogy a vasdarab szinte elvész a tűzben, akkor Isten is tudja úgy átjárni hatalmával, szentségével, tökéletességével a lelket, hogy egészen Istenhez hasonlónak legyen. Megmarad ugyan a vas, de izzó tűzzé válik, megmarad ugyan az ember és mégis istenivé válik. Isten ragyogóvá, szentté tette.

«Mert én szent vagyok!»

Ez a gratia gratis data, Istentől ingyen érdem nélkül kapott kegyelem: átgyúr és átalakít, szentté tesz, amint szent az Isten is. «Sancti estote, quia ego sanctus sum...» «Szentek legyetek, mert én szent vagyok!» (Móz. III. 11, 44.) Engedjük, hogy az isteni tűz átalakítson, szentté tegyen, mert: «én szent vagyok». Akinek a lelkében én ott lakom, azt én szentté alakítom!...

Igen, ha az anyagot a tűz úgy átjárja, hogy az maga is tűzzé válik, akkor mit csodáljuk, ha Isten minket is így át tud alakítani? Csoda-e az, ha Isten ennyire felemel minket? Nem, nem csodálkozunk, mert hiszen ilyen az Isten!

Hogyan is mondotta Krisztus?

Ezt kell nekünk a rekollekcióban jól átgondolnunk: Isten adja önmagát. — Ne gondoljuk, hogy valami misztikus teóriáról lesz szó, csak a Szentírást vesszük és megnézzük, hogyan is mondotta az Úr Jézus?

Krisztus más hasonlatot használ. Mintha búsúzóul szánta volna az isteni Mester azt a kegyelmet, hogy Isten életében átalakuljunk: «Én vagyok az igazi szőlőtő és Atyám a szőlőműves. Minden szőlővesszőt, amely énrajtam gyümölcsöt nem hoz, lemetsz és minden gyümölcstermőt megtisztogat, hogy többet teremjen». (Ján. 15. 1—2.)

Jézus a szőlőtő, a lélek a szőlővessző. A szőlővessző egész élete a szőlőtőből táplálkozik. Onnan szívja az erőt, az életenergiát, így hoz gyümölcsöt. Ha nemes az oltás, akkor a gyümölcs is nemes és ízes lesz. A lélek, mint a szőlővessző, úgy szívja magába az Isten életét. Ha ezt nem teszi, elszárad, élettelené válik és lemetszik. Ne sírjunk tehát, ha a kertész keze megnyesegeti néha a szőlővesszőket!

«Maradjatok énbennem!»

«Ti már tiszták vagytok az Ige által, melyet szólottam nektek. Maradjatok énbennem és én tibennetek.» (Ján. 15. 4.) Ha megtisztultunk, akkor Isten bennünk akar lakni és élni. Minden megtisztult lélek és minden megtisztult szív Krisztusban él, belőle meríti az isteni életet és minden energiát, hogy Isten élete benne kibontakozhassék!

De az Úr Jézus hozzáteszi: «Miként a szőlővessző nem tud gyümölcsöt hozni önmagától, ha nem marad a szőlőtőn, úgy ti sem, ha én bennem nem maradtok. Én vagyok a szőlőtő,

ti vagytok a szőlővesszők». (Ján. 15, 4—5.) Nem lehetünk Isten gyermekei, — csak akkor, ha Krisztus él bennünk, ha ugyanazon vérkerítés van bennünk is, mint a szőlőtőben, Krisztusban.

Bő termés.

«Aki énbennem marad, — folytatja Krisztus, — és én őbenne, az bő termést hoz : mert nálam nélkül semmit sem tehettek.» (Ján. 15, 5.) Gyümölcsöt kell hozni ! De ehhez isteni életet kell élni !

Isten adja magát kegyelme által, mert ő a szőlőtő és mi vagyunk a szőlővesszők. Ő az isteni életet adja, de ha mi nem szívjuk magunkba és ha nem élünk benne, akkor a szőlővesszőt lemetszik és kivetik. «Ha valaki énbennem nem marad, kivetik azt, mint a szőlővesszőt, és elszárad és összeszedetik és tűzre vetik és elég» (Ján. 15, 6.) De ha bennünk marad az Úr és mi őbenne, akkor «amit csak akartok, kérjetek és meglesz nektek». (Ján. 15, 7.)

«Az által dicsőíttetik meg az én Atyám, ha sok gyümölcsöt hoztok és tanítványaim lesztek.» (Ján. 15, 8.)

Minden keresztény léleknek sok gyümölcsöt kell hoznia ! De a legízesebb gyümölcsöt az tudja meghozni, aki a legtudatosabban éli Krisztus életét.

Szent hivatás.

Isteni élet hordozói vagyunk ! Nemcsak mint a kehely hordozzuk, hanem élő, eleven hordozói vagyunk az isteni életnek.

Akik pedig magukban hordozzák az isteni életet, ezek szentek. Az életszentség szent hivatás mindenki számára. Ez tehát az életszentség hivatása :

Isten életében részesedni, hogy ez az isteni élet bennünk kiteljesedjék és sok-sok gyümölcsöt hozzon, hogy a gyümölcsöt sokan-sokan élvezzék és hogy a gyümölcs az örök élet számára megmaradjon !

MÁSODIK ELMÉLKEDÉS.

Krisztussal való egyesülésünk.

«Kezdetben volt az Ige . . .»

Szent János apostol saslelke kellett ahhoz, hogy fel tudjon emelkedni a magasba, el tudjon merülni az Isten örök gondolatában, és e Gondolatból, az Igéből induljon ki evangéliumában. Az idők szárnyán az isteni Ige, az örök Atyának egyszülött Fia, testté lőn, és miköztünk lakozék.» (Ján. 1, 14.) Bevilágított a sötét éjtszakába, az emberi történésnek, az emberi lélek életének sötét éjtszakájába, és elhozta számunkra az isteni világosságnak fényességét, elhozta az Ő isteni életének teljességét, mert telve volt malaszttal és igazsággal. (Ján. 1, 14.) Az ő isteni Lelkének gazdagsága, a magával hozott ajándékok megmérhetlen sokasága lett a mi kincsünk, gazdagságunk, mert «mindnyájan az ő teljességéből merítettünk». (Ján. 1, 16.)

Az Ige teljessége.

Igen, minden kincs és érték, minden gazdagság és szépség, minden szentség, az isteni Igének

teljességéből származik. Isten annyira szeretett bennünket, hogy bűnösségünkben sem hagyott el. Elküldte az Örök Igét, az isteni Üdvözítőt a földre, hogy megtestesüljön, és magával hozza isteni életéink gazdagságát és teljességét. Az isteni Ige megtestesült, az isteni Gondolat, az isteni Igazság, az isteni Világosság és Szentség lett a mi kegyelmi életünknek is a szerzője. Ő az, aki lelkének gazdagságát — mint valami nagy kincstárat, — megnyitotta, hogy mindannyian merítsünk belőle. Sokat merítsünk és soha bele ne fáradjunk abba, hogy lelkének, az isteni Igének teljességéből minél többet vegyünk.

Betestesülés Krisztusban.

Ez a megtestesülés, ez az «*incorporatio Christi*» kiinduló pontja a mi tökéletességünknek is. Életszentségünkben is egy másik «*incorporationak*» kell megvalósulnia, amely már olyan mély értelmű, nehezen felfogható, misztikus tanítása az evangéliumnak, amit el szoktunk kerülni az elmélkedésekben, a tárgyalásokban. Pedig az igazi életszentségnek tulajdonképoeni alapja és lényege.

Az Örök Ige megtestesült, és ezzel Ő bennünket is megemelt, magához vont. Megváltó kegyelme bennünket valami csodálatos módon isteni természetének részesévé tett, bekebelezett, incorporált önmagába. Nem is tudjuk egészen kifejezni, különösen a mi nyelvünkön, mit jelent: «*incorporari in Christum*»: bekebelezte, mint-

egy beletestesülni Krisztusba. Jelenti — amit előző elmélkedésben megfontolás tárgyává tettünk, — az Isten jószántából kapott kegyelmet, a gratia creata-t, az Isten életében való részese-dést. Ne gondoljuk azonban, hogy ez valami misztikus elgondolás, furcsa elmélet. Nem, ez evangéliumi egyszerű igazság, amit Krisztus maga hirdetett meg és ismételten sürgetett !

«Nekem cselekedtétek !»

Emlékezzünk csak arra az evangéliumi jele-netre, amikor az isteni Üdvözítő kinyilatko-zatja az utolsó ítéletet. Elmondja, hogy miért jutalmazza a jókat és miért bünteti a gonoszokat. A jóknak azt mondja : «Jöjjetek Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek ké-szített országot. Mert éheztem és ennem adtatok, szomjúhoztam és innom adtatok, idegen voltam és befogadtatok engem, mezítelen és felruháztatok engem, beteg voltam és meglátogattatok engem, fogságban voltam és eljöttetek hozzám. Erre fele-lik neki az igazak mondván : Uram, mikor láttunk téged éhezni és tápláltunk Téged, szomjúhozni és italt adtunk neked, mikor láttunk idegenül, hogy befogadtunk volna vagy mezítelenül, hogy felruháztunk volna Téged? Vagy mikor láttunk Téged betegen, vagy fogságban, hogy hozzád mentünk volna. És feleletül a király azt mondja nekik : Bizony, bizony mondom nektek, amit egynek a legkisebb atyámfiaai közül cselekedte-tek, nekem cselekedtétek !» (Máté : 25, 34—40.)

Krisztus azonosítja magát velünk.

Rendesen azt szoktuk gondolni felületesen, hogy e szöveg értelme ez : ha embertestvéreinkkel teszünk jót az Úr azt nekünk jócselekedetnek számítja be, és ha az irgalmasság cselekedeteit nem gyakoroljuk embertestvéreinkkel szemben, azt bűnül rója fel. Pedig itt nem arról van szó, hogy bizonyos jócselekedetekért jutalmat kapunk és azok elmulasztásáért büntetés jár, hanem arról, hogy amit egynek legszegényebb embertestvéreink közül cselekszünk, azt Krisztusnak cselekedjük. Vagyis Krisztus azonosítja magát azokkal az emberekkel, akikkel szemben mi jót teszünk, vagy a jót megtagadjuk. Krisztus azonosítja magát az emberekkel, a szegényekkel, az éhezőkkel, a szomjazókkal, a börtönbe zártakkal, a kivetett emberekkel.

«Jézussal azonosított élet.»

Olyan mély, olyan nagy horderejű gondolat ez, hogy szinte félve merjük még csak kimondani is e szót : *Jézussal azonosított élet!* Pedig az Úr Jézus ezt tényleg így is gondolta. Nemcsak szép hasonlatnak, szép és vigasztaló gondolatnak szánta, hanem valóságnak ! Valóban bennünk van, és minket a maga lelkének isteni szépsége és erőnyessége szerint átalakít Isten életében, amiben általa részesedünk. Ezen evangéliumi helynek mély értelme, hogy az Úr Jézussal oly bensőségesen egyesülünk, hogy ugyanaz az életerő kering bennünk is, mint Őbenne.

Krisztushoz tartozunk.

Ugyanúgy azonosította Jézus magát velünk, amint a szőlőtő élete eggyé válik a szőlővessző életével. Ugyanaz az életerő kering a szőlővesszőkben, ami a szőlőtőben, — ugyanaz az életerő duzzad, ugyanaz az isteni életerő teljesedik ki bennünk is, mint ami Jézusban van, amikor a kegyelmi élet által a legbensőbbben egyesülünk Vele. Krisztus úgy azonosította magát velünk, hogy valósággal bekebelezte magát bennünket. Valóságos életközösségbe lépünk az Úrral. Belőle szívjuk az isteni élet erejét, teljességét, szépségét, lendületét. Az Úr Jézus bennünket úgy tekint, mint magához tartozókat, mint testének tagjait !

Merész beszéd ez !

Merész szó ez, s ha csak egy evangéliumi részlet volna, ami ezt hirdeti, talán sokan félnének azt mondani, hogy mi a kegyelmi élet által «bekebeleztetünk az Úr Jézusba», «azonosítottunk Vele», s Ő mint saját testét tekint bennünket. — Azonban erre felbátorít bennünket az Üdvözítőnek egy újabb fejtegetése is az Ő főpapi imájában. Vegyük csak a következő részt :

«Hogy eggyé legyenek!»

Amikor az Úr Jézus a búcsúvacsorán imádkozott övéiért, az apostolokért, hozzáteszi : «De nem csupán őérettük könyörgök, hanem azokért is, akik az ő szavaik által hinni fognak énben-

nem !» (Ján. 17. 20.) Nemcsak az apostolokért, övéiért imádkozik, akik körülötte vannak, akik kortársai, boldog tanúi megváltói működésének, hanem mindazokért, akik az ő híveik lesznek, akiket valaha az evangéliumi tanításban irányítani fognak. Miért imádkozott? «Hogy mindnyájan eggyé legyenek, — Ut omnes unum sint.» (Ján. 17. 21.) Valami nagy egységet akar az Úr Jézus. Össze akarja forrasztani, egybe akarja kapcsolni övéit, azokat, akik hisznek Benne. Mindazok, akik a hit által beleolvadnak, bekebeleztetnek Krisztusba, és eggyé válnak Vele, nagy egységnek lesznek a tagjai, nagy test tagjai lesznek, és valóságos egység fog létrejönni köztük. Ezért könyörög, imádkozik az Úr Jézus! Hogy milyen lesz ez az egység maga Krisztus mondja meg: «Amint te Atyám énbennem, és én tebenned, úgy ők is egyek legyenek bennünk, és így elhiggye a világ, hogy te küldöttél engem». (Ján. 17, 21.)

Jézus szava ez!

«Én pedig a dicsőséget — folytatja az Úr —, melyet nekem adtál, közöltem velük, hogy egyek legyenek, amint mi egyek vagyunk, én őbennük, te meg énbennem, hogy tökéletesen eggyé legyenek !» (Ján. 17, 22—23.) — Az Úr Jézus követői tehát nemcsak egymás között válnak eggyé olyan tökéletes egységben, mint amilyen a mennyei Atya és a Fiú közt van, hanem az Úr Jézus mi velünk is úgy akar egyesülni, mint Ő az Atyával.

Az Úr Jézus szava ez ! Űgy akar Ő bennűnk élni, olyan egységet akar  ltrehozni Ő k z te és lelkűnk között, mint ahogy Ő is bent  l az Atyában és mint ahogy Ő is egy az Atyával. Nem t l z s az *«incorporatio in Christum»*, — a bekebelezés az  rba. Jézus hirdeti ezt ! Olyan egynek kell lennűnk Vele, mint ahogyan Ő egy az Atyával. Űgy akar velűnk eggyé lenni, hogy mi is eggyé legyűnk Vele.

A nagy egység következménye.

  s megismeri a világ, hogy Te küldtél engem és szeretted őket, miként engem is szerettél.  (Jön. 17, 23.) E nagy egységnek, Isten és ember egybeolvadásának következménye az, hogy a mennyi Atya  gy fog bennűnket szeretni, mint ahogy a második isteni személyt, az  r Jézust szereti.

Mondhat-e nagyobbat?

Ennél felemel bbet, szentebbet, nagyobbat Krisztus nem is mondhat ! Magához emel, egybe-forraszt egymás közt is, magával is, oly szoros egységben, mint amilyen egység van K z te és a mennyei Atya közt.  s ebből kifolyólag ugyan- gy szeret a mennyei Atya minket is, mint ahogy a Fi t szereti ! Ez az igazi életszentség ! Nem a csodák, s nt k, bűnök, vakok csodás meggyógyítása, nem látomások, nem elragadtatások, nem j vend l sek az életszentség, hanem ez : ut unum sint ! — hogy eggyé olvadjunk egymás között és Krisztussal, hogy ő bennűnk éljen és mi  benne,

hogy eggyé váljunk vele és ezáltal az Atya szeretete úgy legyen velünk, amint ő bírta azt.

Van-e ennél szebb programja a keresztény életnek?

Élni Krisztussal, azonosulni Krisztussal, eggyé válni Vele és egymás közt és így élni az isteni életet !

A mennyország műve.

Mi tehát a bekebelezés, az incorporatio által a legbensőbben, a legintimebben egyesülünk Krisztussal és általa a mennyei Atyával. Ezt az egybeforradást, ezt a bekebelezést, ezt az együttélést a Szentlélek állandóan védi lelkünkben, állandóan táplálja, fejleszti, segíti, istápolja, erősíti. Ez a megszentelés műve. A teljes Szentháromság él bennünk.

Mennyi fontos életigazság következik ebből ! A lelkiélet egész programja, annak bensőséges és gyönyörű világa !

De mielőtt még erre rátérnék, még valamit kell a Szentírásból emlékezetünkbe idézni, hogy lássuk, nem túlzás az, hogy mi bekebeleztetünk Krisztusba, és eggyé olvadunk általa a mennyei Atya és vele együtt a Szentlélek életével is.

«Miért üldözesz engem?»

Ezt a Krisztusban való megtestesülést, bekebelezést Szent Pál is meghirdeti ! Senki sem volt, aki annyira behatolt volna ennek mélyére, aki annyira lelkesedett volna érte, annyira hir-

dette volna, mint éppen Szent Pál apostol. Vegyük csak a damaszkuszi jelenetet. Tele gyűlölettel, vérszomjas lélekkel rohan az úton Damaszkusz felé. Bosszút lihegve már közel jut a városhoz, amidőn az isteni kegyelem hirtelen megállítja, földre kényszeríti. Mennyei szózat szól hozzá : «Saul, Saul, miért üldözesz engem?» (Ap. Csel 9, 4.) Jól figyeljük meg ! : «Miért üldözesz *engem*?» — Mikor üldözte Saul az Úr Jézust? Ő Jézus követőit, híveit üldözte ! Igen, az égi hang azt mondja : «engem», mert az Úr Jézus azonosítja magát a hívekkel, követőivel ! Miért üldözesz engem, én vagyok, akit te üldözesz az én tanítványaimban, damaszkuszi és jeruzsálemi híveimben ! Ime ! Az első szó, amit Krisztus Saulhoz intéz az : incorporatio in Christum ! Az, hogy Krisztus hívei és követői eggyéválnak vele, és az édes Jézus azonosítja magát velük. Amikor őket üldözöd, engem keresel halálra, mert eggyek vagyunk !

Megértette a leckét!

Megértette Szent Pál az első leckét, amit az Úr Jézustól kapott. Meg is hirdette azt gyönyörű hasonlatában, a «Corpus Christi Mysticum» tanában, amelyet klasszikus szavakkal épített ki : Az Úr Jézus és az összes tanítványai, hívei egy testet alkotnak, Krisztus misztikus testét : «Ti pedig Krisztus teste vagytok és egyenkint tagjai». (Kor. 12, 27.) «Mert mindnyájan egy Lélekkel egy testté kereszteltettünk!» (I. Kor. 12, 13.)

«Egy testté kereszteltettünk.»

Tehát akkor, amidőn a keresztségben Krisztusé lettünk, és megkaptuk a *gratia increata*-t, majd a *gratia creata*-t, akkor egy testté lettünk Krisztussal — «ut omnes unum sint» —, hogy mindnyájan eggyek legyünk, amint Jézus egy az Atyával és a Szentlélekkel. «Ugyanis mindnyájan egy Lélekkel egy testté kereszteltettünk . . . mindnyájan egy Lélekkel itattattunk.» (Kor. I. 12, 13.) Igen, a Szentlélekkel itattattunk szentté! Ezért hirdeti Szent Pál szenteknek Krisztus követőit, akik megkeresztelkedtek, mert egy test az Úrral minden hívő.

Szent Pál tanítása.

Ezt a gondolatot Szent Pál számtalan helyen variálja: Krisztus, «akitől van az egész testnek az egybeerősítése és egybekötése minden összekötő íz közreműködésével, minden egyes tagra kimért tevékenységben; így történik azután a test növekedése a maga épülésére a szeretetben». (Ef. 11, 16.) — Amint az emberi test különféle tagjai az ízek által lesznek egy testté, úgy vagyunk mi is a kegyelem ízeivel, a szeretet kötelékével egybekapcsolva, eggyéolvasztva, egy életben egyesítve. Isten — «mindent (Jézus) lába alá vetett és megtette őt mindenek felett az Egyháznak fejévé, mely neki teste és annak a teljessége, aki mindeneket, mindenben betölt». (Ef. 1, 23.) Úgy vagyunk Krisztus Egyházának a tagjai, hogy a Krisztus testének vagyunk tagjai, aki mindeneket betölt. Ő tölt be minden lelket, — az ő élete, szel-

leme, erényei, szentsége töltik be az Anyaszentegyház tagjainak lelkét, és teszi szentté őket.

A léleknek öröm.

Oly szép és fenséges tan ez, amelyben elmerülni a léleknek öröm és a szívnek boldogság. Ebben elmélyedni a legnagyobb lendületet adja a léleknek. Ez emel igazán életszentségre, ez fog igazán rádöbbszteni arra, hogy milyen nagy dolog szentnek lenni, amint azt az Úr kívánja.

Az Úr már nem felhőoszlopban trónol felettünk, hanem benn él szívünkben, lelkünk mélyén, mert egészen egybeolvadt velünk és sürget bennünket, hogy legyünk minél szentebbek, tisztábbak, tökéletesebbek. Krisztus megmutatta, milyen ennek az életnek az útja. Hiszen ő mondta magáról: «Én vagyok az út, igazság és élet!» (Ján. 14, 6.)

Krisztus a fej.

Egy nagy testté olvasztott egybe bennünket az isteni kegyelem, amikor Krisztus Egyházának tagjai lettünk. Ennek a nagy testnek a feje Krisztus, aki mindeneket betölt, aki mindenek felett áll. Előtte — «minden térd meghajoljon, az égieké, földieké és az alvilágiaké!» (Fil. 2, 10.) Ez a Krisztus — aki az angyalok felett áll, aki Isten kedvtelésének tárgya — forrása minden életszentségnek, életető eleme a testnek. Amint a test életét a fő irányítja, úgy Krisztus Egyházában is Belőle jön minden természetfeletti adomány a tagokba.

Krisztus a középpont.

Sokféleségben tökéletesedik az egység. Az Anyaszentegyház egységében is sokféle szerep, hivatás jutott mindenkinek. Azonban ebben a sokféleségben a középpont Krisztus, akitől minden isteni élet származik.

Az Egyház lelke.

XIII. Leó pápa szerint : «ha Krisztus az Egyháznak a feje, akkor a Szentlélek annak a lelke». Valóban, már Szent Pál is hirdette, hogy «Isten szeretete áradt ki szívünkbe a Szentlélek által !» (Róm. 5, 5.) — A Szentlélek élteti ezt a testet, a Szentlélek kiáradása a charitas, ami egységbe foglalja lelkünket egymás között és Istennel.

A legnagyobb ajándék.

A megváltás nagy műve, az embernek Istenhez való kapcsolódása, ez volt Krisztus Urunk legnagyobb ajándéka. A megszentelés művében a Szentlélek a megváltás művét folytatja. Általa Krisztus eljön szívünkbe, egyesít magával, hogy mi is szentek legyünk, amint ő is szent. A megszentelő kegyelem, a Szentlélek állandó kiáradása lelkünkbe. Megszentel bennünket, nagy egységbe egyesít bennünket, hogy bekebeleztessünk az Úr Jézusba, hogy Isten élete, szentsége, fensége tökéletessége élő valóság legyen bennünk.

HARMADIK ELMÉLKEDÉS.

A mennyei Atya bennünk!

Per Dominum nostrum Jesum Christum.

Van a liturgiának néhány kifejezése, amit nagyon sokszor használunk, sokszor elimádkozunk és ennek következtében olyan megszokottá válik, hogy annak mély értelmére alig szoktunk gondolni. Nem azért, mintha nem volna mély értelme, — ellenkezőleg, szinte mérhetetlen mélysége van, hanem talán azért, mert nagyon is sokszor használjuk, mindennapivá, megszokottá vált. Pedig annak is megvan a maga oka, hogy miért használjuk sokszor. Valamit nagyon a szívünk mélyére szeretne vésni a liturgia szava: «Per Dominum Jesum Christum».

Minden Jézus által.

Minden oratio, minden liturgikus könyörgés ezzel a záró befejezéssel száll az egek felé: Per Dominum nostrum Jesum Christum... Olyan sokszor elmondottuk, elénekeltük és nem jutott eszünkbe arra gondolni, hogy mit ad ez a záróforma az ima belső gondolatához. Pedig nagyon

sokat jelent ! Azt jelenti, hogy minden, ami a lelki életben, a természetfeletti életben élet és valóság, mindaz a mi Urunk Jézus Krisztus által jön a mi lelkünkbe, minden ez által lesz a mi ajándékunk, ez által tudunk csak Istenhez felemelkedni.

A Szentség is Jézus által.

Jézuson kívül nincs más üdvösség. Egyedül csak a mi Urunk Jézus Krisztus által bírjuk a természetfeletti kegyelem ajándékát. Csak a mi Urunk Jézus Krisztus által tudunk mi Istenben élni és egyedül ő általa él Isten mi bennünk. Általa kapjuk meg az égi ajándékot, amely szerint Isten szétárasztja, beleönti a lelkünkben azokat az égi kegyelemajándékokat, amelyek átalakítanak és Isten kegyelmének hatásával szentekké tesznek. Ha tehát szent hivatásunk, hogy az Úr Jézust kövessük és szeressük, hogy őt szolgáljuk, akkor ez a hivatás azt a kötelességet rója ránk, hogy megvalósítsuk a szentséget életünkben. De ez is csak Jézus Krisztus által történhet.

Jézus által egyesülünk Istennel.

Azért jött Jézus, hogy általa felemelkedhessünk a mennyei Atyához, hogy elhagyjuk a bűnt és kibékülve Istennel, benne új életet éljünk. Az Úr Jézus kívánsága az, hogy eggyek legyünk egymással és őbenne.

Krisztusba való bekebeleztetésünk által a

mennyei Atya hozzánk jön, nálunk lakik és egyesül velünk.

Elmélkedjünk arról, mit jelent az, hogy a mennyei Atya hozzánk jön, egyesül velünk, részesít bennünket az ő isteni életében és szétszórja bennünk jelenlétének áldásait, kegyelmeit ! Abban részesít bennünket, ami benne atyai élet : és a részesedés a teremtet kegyelem. Hogyan részesedünk az Atyának isteni életében, amikor hozzánk jön Jézus által és egybe olvad velünk?

A legmélyebb hittitok.

A teljes Szentháromság titka talán az összes hittitkok között a legmélyebb, a legáthatolhatatlanabb. Most, amikor a Szentháromság titkába akarunk behatolni, amikor látni akarjuk a Szentháromság életét, szívünk mélyén nagyon alázatosan kérjük a jó Isten kegyelmét : Jöjj most Szentlélek, hogy ezt a titkot valahogyan megközelíthessük !

A mennyei Atya az ő örök isteni jóságával a mi szívünkben él, szívünkben van és most megnyitja a mennyei kincstárt, hogy részesítsen minket isteni, atyai életében. Mi ez az atyai élet? Mit jelent atyának lenni?

Az atyaság lényege.

Az atyaság lényege, hogy adja önnönmagát. Ezért az örök Atyának Jóságából származik minden. Az idők kezdete előtt ez a jóság önmagára nézve és látva boldogságát azt akarta, hogy le-

gyenek teremtmények, akik résztvesznek ebben a boldogságban. Ezért határozta el, hogy teremtsen olyan lényeket, akikben az ő jósága szétsugárzik, ezek megismerik őt, eltelnek dicséretével és hozzá fognak visszatérni.

A jóság forrása bennem!

Képzeljük el : ez a véghetetlen, kimeríthetetlen Jóság nemcsak megteremtett bennünket, hanem velünk is van, a lelkünkben, a szívünkben lakik ! Egybeforr velünk, egy akar lenni velünk ! . . . Ó, az ember megsemmisül ennek a nagy kegyelemnek az elgondolásánál : mit jelent az, hogy a véghetetlen Jóságot birom . . . «én» ! . . . Egészen birom, mert egészen nekem adta magát ! . . . A mennyei Atya nem szab korlátokat, hogy mennyire részesedhetünk belőle. Amennyit akarunk . . . de még többet, többet ennél is, aszerint, ahogy a befogadóképesség, a kapacitás növekszik bennünk.

Igen nálunk van a minden szépség, minden jóság forrása, ideadja magát nekünk, rábízva magát a mi véges emberi mivoltunkra ! — Ki tudta, hogy ilyen nagy kincs birtokában van?! — Ki gondolt erre?! . . .

Csak megbocsájtani akart.

Mikor az első bűnnel az ember elszakadt a mennyei Atyától, ő azonnal kész volt megbocsájtani : a második isteni személyt küldte a földre : «Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött

Fiát adta érte !» Mennyire szerette ez a jóságos Atya a bűnös embert ! — A legdrágábbat adta, hogy megválthassa a bűntől, mert meg akart bocsátani az embernek, ki akarja árasztani isteni jóságát, tökéletességét, szentségét. Az Atya előtt jár az Úr Jézus, a közvetítő, akitől minden engesztelő áldozatot elfogad, mert meg akar bocsátani nekünk az ő atyai jóságában.

Gyermekeivé fogad.

Ez a megbocsátó jóság, amely lemond arról, hogy elítéljen, hogy megbüntessen bennünket, elfogadja az Úr Jézus engesztelését, hogy megbocsáthasson. De még ennél is sokkal többet tesz : nemcsak visszafogad kegyébe, hanem fogadott gyermekeivé akar tenni minket. Amikor bekebeleztettünk Jézusba, csodálatos dolog történt velünk : Jézus egyesített magával, úgy, hogy mintegy folytatása, hozzátartozó része, tagja vagyunk titokzatos testének. Ebben a pillanatban a mennyei Atya úgy tekint ránk, mint Jézusra. Jézusoknak lát minket (de félre ne értsük ezt a kifejezést !) és úgy bánik velünk, mint Jézussal, az ő egyszülött Fiával. Ezért olyan nagy jelentőségű a keresztény életben az incorporatio in Christum. Olyan viszonyba kerülünk a mennyei Atyával az Úr Jézus által, mint maga a Jézus, s ezért szabad e szót kimondanunk : Atyám ! — Az Ószövetségben nem volt szabad kimondani Isten nevét. Most jön az Úr Jézus és azt mondja : Atyának szólítsátok őt, mert Atyátok ő valóban általam.

A mennyei Atya ugyanolyan szeretettel néz reánk, mint magára az Úr Jézusra. Végtelen jósággal fogad minket gyermekeivé; sőt még többet kapunk!

Örökbefogadás!

Szent János evangélista azt mondja: «Lássátok minő szeretetet tanusított irántunk az Atya, hogy Isten fiainak neveztetünk és *azok is vagyunk*». Ján. I. 3, 1. «Neveztetünk» ez az örökbefogadás kifejezése. A földi életben is örökbe szoktak fogadni gyermektelen szülők gyermekeket. Ez jogi fikció. Reá ruházzák a nevüket, vagyonukat, jóságukat, mintha test szerinti gyermekük volna, -- de egyet nem tudnak ráruházni: a vérüket, a származást.

Azok is vagyunk!

A mennyei Atya minket is gyermekeivé fogad, — ha tetszik, — ilyen jogi aktussal, isteni kijelentéssel magához fogad bennünket és «Isten fiainak neveztetünk». De mi «azok is vagyunk!» Tehát nemcsak neveztetünk, hanem valóban Isten gyermekei lettünk és azok is vagyunk. Isten nemcsak úgy vesz minket, mintha gyermekei *volnánk*, hanem valóságos gyermekeivé tesz is. Mikor az ő szeretete kiárad ránk, amikor így egyesül velünk, akkor tényleg életet is ad: az ő életét adja nekünk. — Ujjá születünk benne! Ezért mondja az evangélium: «Ha valaki újra nem születik vízből és Szentlélekből, nem mehet be az Isten országába». (Ján. 3, 5.)

Atyánk lesz.

Ezzel az újjászületéssel új életet kezdünk, természetfölötti életet. Ez az Isten életében való részesedés. Ez már nemcsak jogi fikció, hanem valóságos részesedés, mely tényleg Isten gyermekévé tesz, Atyánk lesz. Valósággal adja nekünk az isteni életet, amellyel mérhetetlen magasra emel minket a természetes élet fölé.

Nem Istenné tesz, hanem istenivé, meghagyva emberi voltunkat egészen a maga atyai tökéletes-ségéhez hasonít át minket. Ezért örökös társai vagyunk legidősebb testvérünknek, a Fiúnak. (Róm. 8, 17.)

Nem szab korlátot!

A mennyei Atya isteni Jóság. Jósága azonnal kiárad reánk, amikor adja nekünk az ő életét. Olyan szeretettel, az atyai érzésnek olyan melegével és jóságával tölt el bennünket, hogy arra már nem találunk emberi szavakat. — Izaiás próféta mondja a mennyei Atya jóságáról: «Vajjon megfeledkezhetik-e az asszony magzatáról?» . . . «És, hogy ha az megfeledkeznék is, én meg nem feledkezem rólad?» (Iz. 49, 15.) Nem tud megfeledkezni rólunk soha! — Nem szűnik meg lelkünkben az Isten életének a közlése soha, hacsak mi meg nem szüntetjük. Az Atya a maga részéről nem szünteti meg soha! És nem szab korlátot, hogyan élhessük az Atya életét. Mindnyájan élhetjük az ő végtelen, bölcs, szent, gazdag életét. Ebben az életben mindnyájan folyton növekedhetünk,

folyton többet és többet kaphatunk belőle befogadóképességünk szerint és úgy megnövekedhetünk, hogy egyikünk a másiktól jobban fog különbözni, mint csillag a csillagtól.

Az Atya élete végtelen élet, amennyit merítesz belőle, annyit kapsz ! Nem ok nélkül adja az Atya magát különös módon azoknak, akiket magasabb szent hivatásra választott. Nem ok nélkül akar többet és többet adni azoknak, akiket a lelkek atyjává akar tenni. Ez az apostoli hivatás legszebb küldetése. Ennek tudata tölti el Szent Pált, mikor mondja : «Ha tízezer tanítók volna is Krisztusban, de atyátok nincsen sok, mert Krisztus Jézusban az evangelium által én nemzettek titeket». (Kor. I. 4, 15.)

Kisugározni az Atyát!

Nagy és szent hivatás az, úgy bírni a mennyei Atyát, hogy egészen átalakuljunk benne és kisugározzuk az ő jóságát, s adjunk, adjunk minél többet belőle. Rossz papi élet csak akkor lehetséges, ha a pap lelkében nem él az Atya, ha nincs tudatában annak, hogy neki a mennyei Atya életét kell kisugároznia magából. Ha azonban benne él az Atya a lélekben, akkor az életszentség önkéntelenül kisugárzik belőle. Elszakíthatnak tőlünk mindent, de ha az Atya él bennünk, akkor nincs az az akadály, amely a kegyelemnek ezt a kisugárzását korlátozni tudná.

Lelki termékenység.

De minél jobban szétsztom, annál több jut nekem az Atya kimeríthetetlen jóságából. Szent hivatás az, hogy a bennünk élő Atya úgy eltölt-sön a maga atyai jóságával, hogy mi is tudjunk atyák lenni a lelkiéletben : a lelkek atyja ! Akkor nem meddő az apostoli élet ! Akkor megértjük, hogy miért fejlődött ki az Egyházban a papság coelibatusa. Minél tudatosabb és mélyebb lelki-életet élünk, annál több gyümölcsöt hozhatunk. Aki lemond a földi atyaságról Jézusért, annál több gyermeket fog szülni a kegyelmi élet terén, mert a mennyei Atya termékenységét kapja.

A családi élet keretei között.

De rá kell ismernünk arra is, hogy az Atya ezt az atyaságát adja a családi élet keretei között azoknak is, akiket nem választott ki szolgálatára. Ezért vési az Egyház a szülők szívébe, hogy nem elég a gyermekeket a világra hozni, hanem a lelki életre is nevelni kell őket.

A szívek nagy családjában.

Ezért állítja be az Egyház éppen most ebbe az istentelen korba a világi híveket is a papság segítségére az Actio Catholica keretei között. Az atyai kegyelemnek teljével látja el őket is. Sokszor egyszerű kis cselédányok a legnagyobb apostolok lesznek és bűnös, gazdag emberek gyermekeit tudják szentekké nevelni. Mert az Atya

jósága, nagysága sugárzik a lelkükből. Ezek a hívek a krisztusi papságnak is bizonyos tekintetben részesei. Az Atya szenteli meg őket, a mennyei Atya sugárzik ki belőlük, mert ők is részesednek az Atya életében. Innen van, hogy családapák és anyák megszentelik családjukat és szentélyé avatják otthonukat. Innen van, hogy királyok az egész népet elvezetik az isteni életre, mint Szent István, apostoli királyunk.

Tudatosan élni.

Igen, az Atya élete bennünk van. Ezt tudatosan kell élnünk és ebből mindig többet és többet meríthetünk! Akármilyen nagy legyen is a gonoszság körülöttünk, a szívünkben lévő kegyelemmel legyőzünk minden gonoszságot, minden ármányt és életet fogunk lehelni! A mennyei Atya életét sugározzuk és újjáteremtjük a világot!

NEGYEDIK ELMÉLKEDÉS.

Jézus bennünk.

«Egyszülött Fiát adá.»

Isten annyira szeretete a világot, hogy egyszülött Fiát adá érte, «hogy mindenki, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen!» (Ján. 3, 16.) A mennyei Atya először akkor adta egyszülött Fiát, amikor elküldötte a földre, hogy testet öltjön és megváltásunk művét végrehajtsa. Hirdesse a mennyei Atya üzenetét és békítsen ki vele, hogy aki benne hisz, az el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Azonban a mennyei Atya nemcsak akkor adta nekünk az ő egyszülött Fiát, amikor megváltásunkra elküldötte a földre, nemcsak akkor közli velünk az örök Igét, amikor rábízza a földön az ő hatalmát, de akkor is, amikor az Atya mi bennünk él, amikor reánk árasztja isteni jóságát, amikor folytatja bennünk isteni életét és így újra és újra nekünk adja a második isteni személyt, az Úr Jézust. Hogy ezt megérthessük, el kell merülnünk a misztériumok misztériumának a szemléletébe! Egy kissé jobban és mélyebben

kell szemlélnünk a Szentháromság titkát, hogy hogyan éli isteni életét bennünk a mennyei Atya.

Megérti önmagát.

Az örök Atya végtelen boldogságában azáltal folytatja isteni életét, hogy állandóan önmagát nézi, szemléli és megérti. Mintegy — ha szabad ezt a kifejezést Istennél használni — tudatosítja azt a boldogságot, szépséget, jóságot és tökéletességet, amelyet magában bír. Amikor a mennyei Atya így szemléli önmagát, amikor önmaga szépségével, jóságával, tökéletességével eltelik és megérti önmagát, akkor szüli a Fiút. Ez a megismerés, ez az isteni Gondolat, amelyben önmagát látja és kimondja, ez a Fiú, a Logos, a második isteni személy, a személyes Fiú Isten. Olyan mély misztérium ez, hogy csak úgy megsejtve tudja az emberi elme annak mélységét megközelíteni, felfogni. — Kérjünk most sok és rendkívüli világosságot a Szentlélektől, hogy necsak az Atyát, hanem a Fiút is megismerjük és megérthessük.

Közelről érdekel bennünket a Fiú Isten élete, mert tudjuk, hogy az Atyával ő is betért hozzánk, tehát bennünk van, a miénk, élete itt folytatódik szívünk, lelkünk mélyén.

Bennem szüli az Atya a Fiút.

Az Atya Isten, tehát, mikor önmagát átgondolja, átérti, mindig újra szüli a Fiút. Az «újra» szót ne az idő mértékével vegyük, mert az Atya öröktől fogva szüli a Fiút, nála nincs «volt», nincs

elmúlás, nincs idő, csak örök jelen van. Tehát az Atya a lelkünk szentélyében, velünk egyesülve sem lép ki az örökkévalóság keretéből, nem lép bele az időbe, hanem megmarad a maga örök jelenében. Ez annyit jelent, hogy állandóan szüli a Fiút. Istennek ez a csodálatos élete itt, mégis itt történik bennem azzal, hogy Isten az ő életében részesít engem. Részes vagyok annak az isteni életnek, amely a Szentháromság belső csodálatos, titokzatos élete. Istennek, az Örök Atyának boldog élete, hogy mindig szemléli és megérti önmagát és mindig szüli a Fiút, ez itt van bennem, itt él bennem. Tehát mintegy újra és újra adja nekem az Atya az örök Igét, az ő egyszülött Fiát.

Az igazság forrása bennem.

Mit jelent ez? Azt, hogy mindig, állandóan kapom az örök Igét, mintegy bennem forraszik, bennem folyton születik az Atyától és én általa folyton újjászületek a kegyelemben. A második isteni Személy Ige, Logos, Gondolat. Az a gondolat, amellyel az Atya önmagát elgondolja. Tehát az örök Ige minden igazságnak forrása, isteni teljessége. Ő az örök Igazság, amely forrása minden igazságnak. Az örök fényesség, amely mindennek értelmet ad. Ő az örök mintája minden lénynek, mert az Ő gazdagságából születik minden lény lényege. Valami kicsiny kis morzsát kapunk az örök, isteni gazdagságból. Tehát, mikor az Igét bírom magamban, az igazságnak ezt a kiapasztathatatlan forrását kapom.

Gazdag vagyok benne.

Milyen gazdag vagyok én! — Nemcsak a tanulással kaphatom, szerezhetem meg az igazságot, hanem azzal, hogy az Atya nálam van, bennem él és bennem szüli a Logost és így mintegy bennem forrásozik az Ige, az Igazság, az isteni gazdagság. Ha tehát én az Igazságnak, az Igének az életét élem, akkor egyszerre centrális jelentőségűvé válik én életemben az elmélkedés, az elmélyülés, a tudatos és mély ismerete az Igének.

Elmélkedő elmélyülés a Logosban.

Minden igazságnak megszerzésénél részekre bontjuk az igazságot, hogy jobban bele tudjunk hatolni a mélyébe. Mikor gondolkodunk és megismerünk, a tárgyakból kell felemelkedni a Logosig. De itt megtorpan az ész, nem tud tovább menni. Mint a gúla, egy pontban végződik a megismerés és ez a pont maga a Logos, aki viszont minden másnak lényegét bírja.

Mikor elmélkedem, az isteni világossággal akarom megvilágítani mindezt, ami «általa lett». Ott kezdem a csúcspontnál, a Logosnál és onnan nézek lefelé. Az elmélkedésnek tehát csak egy tárgya van, Krisztus, a Logos.

Tanulmányút Krisztus világában.

Az elmélkedés nem más, mint tanulmányút az Isten, a Krisztus lelki világába, akinek élete itt van énbennem. Ezért vonulok el elmélkedéskor, hogy magamban megtaláljam az Isten vilá-

gát, az Isten országát. Krisztus azt mondotta, hogy Isten országa bennem van, itt a lelkemben, innen kell kiindulni és ide visszatérni. A kiindulásnál felrepülhetek egyenesen, sasszárnyakon. Vagy spirálisan, egyik gondolattól a másikhoz. Vagy merész ívben, egy tárgyból kiindulva meggyünk át egyszerre az Isten szépségének világába. Ezek a csodálatos lelki emelkedések a legtitokzatosabb, de egyúttal a legvalóságosabb élményei azoknak, akik szeretik az Igét és a mennyei Atya életét élik magukban.

Atyánk, mutasd meg őt nekünk!

Mi nem tudjuk szülni az Igét, de meg tudjuk ismerni, mert az Atya ölébe vesz minket és ő visz a magasba. Megmutatja az Igét, és az ő életének szépséges birodalmát. Egyikünket egyenesen visz fel, sasszárnyakon, másikat kerülő úton vezet, vagy ívben juttat el, aszerint, hogy milyen úton indultunk el.

Belemerülünk a napba!

Mikor megindulunk, akkor egyszerre új világosság támad bennünk. Minél magasabbra emelkedünk, annál nagyobb lesz bennünk a világosság. Azt szoktuk mondani gyarló emberek, hogy csak az a világos, amit a szemünk meglát, de ez a világosság valóságos sötétség az Isten világosságához képest. Mert amikor Isten kezdi megmutatni az ő világát, akkor minden más fény sötétségnek látszik. Ez nemcsak a misztikusok

elgondolása, hanem az evangélium tiszta igazsága. Szent János evangéliumának prológosában olvasunk az igaz világosságról, mely megvilágosít minden embert. Egy világosság van csak, az Ige világossága és ha ennek az egy világosságnak a fényénél indulunk el, mindig nagyobb és nagyobb világosság támad bennünk . . . belemerülünk a napba ! . . .

Nem szárítja ki a szívet!

Az embernél előfordulhat, hogy minél erősebben, szenvedélyesebben dolgozik az agya, az értelme, annál jobban kiszárad a lelke. Milyen nehezen megy akkor az elmélkedés és az imaélet. Az isteni igazság világánál fordítva van. Itt a nagyobb világosság nem apasztja el a lélek többi képességeit, sőt még a szívnek érzelmét sem, hanem mindig jobban és jobban megszínezi, több szépséggel, örömmel tölti el. Az isteni igazság világa nem absztrakció. Minden csupa élet és valóság az Úr Jézus élete, az ő isteni mivolta szerint. Minél jobban elmerül ebben a lélek, annál jobban kitüzesedik, átizzik. Nemcsak látja, hanem bírja is, nemcsak bírja, hanem át is éli. Egészen átjárja kedélyét ez az isteni élet és az egész ember megelevenedik. — «Azért jöttem, hogy életük legyen . . .» (Ján. 10,10.) Életet akar hozni, életet akar adni . . . Az igazság ismeretében életet kapunk, több és bensőségesebb életet. Mert az Ige élete tüzesedik ki bennünk és ettől a kitüzesedéstől, ettől a kisugárzástól megváltozik egész lelki életünk.

Jézus nemcsak Logos!

Azonban az Úr Jézus számunkra nemcsak Logos, nemcsak Ige, hanem Isten-ember, Jézus Krisztus, a testet öltött második isteni személy, a testében is megdicsőült Krisztus. Ez az Úr Jézus tehát isteni és emberi természetével teljesen és valóságosan bennünk él.

Testvérünk akar lenni!

Ez a viszony az Isten-ember és a mi lelkünk között egészen más : a testvér viszonya a testvérehez. Jézus testvérünk akar lenni szószerint ; nemcsak örök Ige, hanem közelálló testvér. Ez is az evangélium tiszta tanítása. Azt mondja az Úr Jézus feltámadása után Magdolnának : «Menj el testvéreimhez és mondd meg nekik, hogy felmegyek Atyámhoz az én Istenemhez és a ti Istenetekhez». (Ján. 20, 17.) Tehát már nem apostolt mondott, nem tanítványt, hanem testvért. A feltámadt Krisztus mindenkit testvérének tekint. És hogy ez nemcsak misztikum, kihangsúlyozza, hogy az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, az én Istenemhez és a ti Istenetekhez.

Legidősebb testvérünk!

Valóban Jézus a mi testvérünk, nemcsak lélek szerint, hanem test szerint is. Azt akarja, hogy a legszorosabb viszony legyen minden szív és minden lélek között. Jézus úgy akar lenni közöttünk, mint a legidősebb testvér a fiatalabbak között. A földi életben sokszor nincsen meg a testvérek

között a szeretet, a nagyobb testvér zsarnokoskodik a kisebbek fölött. Jézus szeretete teljes testvéri kapcsolatot akar. Isten a szeretet és akiknek az Atya Isten az Atyja, azoknak a kapcsolata egymás között is csak a szeretet lehet. Ezért akar minket Krisztus testvéri kapcsolatban összeolvasztani, hogy megérezzük: egy nagy családnak a tagjai vagyunk. Ő a legidősebb testvér és az ő áldozata, jósága hozta meg, szerezte meg számunkra ezt a testvéri egységet. Önmagát áldozta fel értünk, nemcsak lélekben, hanem valóságban is. Elrendeli a legnagyobb, a legtitokzatosabb szentséget, az Oltáriszentséget, hogy ugyanaz a test és vér izzítsa át a mi testünket és lelkünket is. Valóságosan úgy adja magát a szentségben, hogy egy test és egy vér legyünk vele. Átmegy a testünkbe és vérünkbe és táplálja, erősíti bennünk az ő isteni életét.

«Ti az én barátaim vagytok.»

De még többet is akar Jézus. Azt akarja, hogy legbensőségesebb bizalmasai, barátai legyünk. Az utolsó vacsorán mondja: Ti az én barátaim vagytok, ha megteszitek, amit parancsolok nektek. Már nem mondalak benneteket szolgálknak, mert a szolga nem tudja, mit mivel az Úra, hanem barátainak mondalak titeket, mert mindent, amit hallottam Atyámtól, tudtul adtam nektek. (Ján. 15, 14—15.) Az ő benső viszonyát jellemzi azzal, hogy mindent, amit az Atyától hallott, tudtul adja barátainak. Egészen háza-

népének tekinti őket, akiknek joguk van tudni Atyjának titkait. Szabad, sőt kell tudniok azt, ami Isten életét kitölti.

Tehát az örök Ige, Jézus Krisztus mint ember is közli magát velünk és azt akarja, hogy bensőséges, baráti viszony legyen közöttünk, hogy mindent tudjunk, amit ő az Atyától hallott. Ezért járjunk Isten világosságában, amit ő közöl velünk.

A legnagyobb szeretet.

De még többet akar adni Jézus, aki velünk és hennünk él. Azt mondja : «Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mintha valaki életét adja barátaiért. (Ján. 15, 13.) Ezt a legnagyobb áldozatot hozta meg értünk Jézus. Mindent magára vállalt : bűnt, gyengeséget, szenvedést és a végén életét adta, hogy kiengesztelje a mennyei Atyát, és hogy joga legyen mindenkihez, joga legyen a lélekhez. Olyan kézzelfogható Jézusnak ez a joga, mint az ő kifolyt szent vére, amely végigcsorgott a keresztfáján. Jézus tulajdonába mentünk át, joga van rendelkezni felettünk és velünk.

«Kopogtatok!»

Mégis Jézus mindezt szeretetből tette és a szeretet nem erőszakos. Ezt a gyengédséget jellemzi a Jelenések könyve : «Ime az ajtónál állok és kopogtatok ; ha valaki meghallja szavamat és megnyitja nekem az ajtót, bemegyek hozzá és vele étkezem és ő énvelem!» (Apok. 3, 20.)

Jézus nem akar erőszakot alkalmazni. Újra és újra kopog, türelmesen vár és bármikor megnyitjuk előtte az ajtót, bejön és velünk étkezik, vagyis olyan bensőségesen lesz velünk, mint aki vel együtt szoktunk étkezni.

A lélek jegyese.

Ezt a bensőséges kapcsolatot nehéz emberi szavakkal kifejezni. Sokféleképpen próbálták már szavakba önteni, de szürke és kifejezéstelen az emberi szó ennek megmagyarázására. Talán a legegyszerűbb és legmegközelítőbb a jegyesi viszony, amellyel ezt kifejezni, érzékeltetni lehet, mert a földi életben ez a legszeretetteljesebb viszony, amely két embert összefűz, amely nem retten vissza az áldozatoktól sem azért, akit szeret. Jézus olyan nagyon szeret, hogy minden áldozatot meghozott érettünk, csak hogy megszerezhesse magának a lelkünket. És ha a lélek befogadta Krisztust, oly nagy szeretettel egyesül vele, hogy ebben a titokzatos egyesülésben szinte zavarólag hat minden szó.

Elhalkul az emberi szó.

Mikor a szentek ide eljutnak, amikor rádöbbennek erre a jegyesi viszonyra, mely Jézus és a lelkük között szövődött, akkor egyszerre elhallgatnak, elhalkulnak ; akkor minden szó hétköznapivá válik, szinte megszenteltségteleníti azt a szent boldogságot, amelyben Jézus nekünk adja magát. Nem lehet ezt elmondani, megmagyarázni

annak, aki ezt át nem élte!... Ahhoz, hogy megértsék, kell, hogy át is éljék... Kell, hogy vágyjuk Jézus életét... Itt van ő velünk, csak néha sokáig hagyjuk őt kopogtatni lelkünk ajtaján...

«Add nekem szívedet!»

Talán ez fejezi ki legjobban: «Fiam add nekem szívedet». (Példabeszédek könyve 23, 26.)

Nem szenvedélyektől fűtött, bűnös szív világa, a legszentebb szeretet világa ez. Jézus tisztaságos, szeretettől lángoló Szíve szenteli meg a mi szívünket abban a boldog egyesülésben, lángoló szeretetben, amikor megnyitjuk neki szívünk kapuit. Jézus Szívének tisztelete nem külsőség, hanem emberi módon való kifejezése annak, amikor lelkünk szerelmesével, Jézussal össze-ölelkezünk. A Jézus Szíve-kultusz több mint együttlét, ez egybeolvadás Jézus Szívével, fel-emelkedés Isten világába. A kulcs mely megnyitja Isten szeretetének csodás világát, a tűz, mely lángra lobbantja bennünk is az isteni szeretetnek lángját. Jézus Szívének tisztelete, az Úr Jézusnak isteni és emberi életében, szeretetében való részesedés, amely elmondhatatlan boldogság, ha egyszer valaki azt megízlelte.

Ez az életszentség!

Az Atya bennünk van és adja az ő örök életét. A Fiú, az Úr Jézus bennünk van és adja az ő isteni és emberi életét. Az ő élete bennünk: ez az életszentség! Akkor leszünk szentek, ha részese-

dünk ebben az életben, amelyet Krisztus ad nekünk és amelyből mindig többet és többet akar adni. Krisztus élete bennünk! Amikor kezünket összekulcsoljuk a mellünkön, gondoljunk arra, hogy Krisztus élete teljesedik ki bennünk. Engedjük, hogy minél többet adjon nekünk abból a szeretetből, amelynek az ő szentséges Szíve a forrása.

ÖTÖDIK ELMÉLKEDÉS.

A Szentlélek bennünk.

A világ megszentelése.

A három isteni személynek különféle munkálatokat tulajdonítunk: az Atya teremtette, a Fiú megváltotta, a Szentlélek pedig megszentelte a világot. Ezt az igazságot már zsenge korunkban lelkünkbe véste az Egyház. És most, amikor az életszentségről elmélkedünk, jólesik visszagon-dolni arra, hogy a megszentelés, az *életszentség kialakítása különös módon a Szentlélek Isten műve.*

Az Úr Jézus amikor elbúcsúzott apostolaitól, megígérte, hogy elküldi majd a Vigasztaló Lelket aki eszükbe juttat mindent, amit tanított nekik. A Szentlélek Őristen az apostolokra pünkösdi ün-nepén szállt alá és azóta szünet nélkül működik, tevékenykedik az Egyházban és megszenteli a lelkeket.

«Ha valaki szeret engem . . .»

Az Úr Jézus azt tanította: «Ha valaki szeret engem, az én beszédemet megtartja és Atyám is szeretni fogja őt és hozzája megyünk és lakóhelyét szerzünk nála». (Ján. 14, 23.) Figyeljük csak ezt a

szót : «ha valaki szeret engem». A mennyei Atya szeret, az Úr Jézus szeret, a szeretet kapcsolja össze a lelkünket a mennyei Atyával és az Úr Jézussal. A szeretet az az egységesítő erő, amely bennünket Istenhez fűz és amely Istent hozzánk fűzi, és ez a szeretet a Szentlélek Úristen s az ő működése, az ő szétáradása a lélekben az, hogy Isten bennünk lakik.

Hogy megértsük a Szentlélek Úristen bennünk lakozását, elmélkedjünk arról, milyen a Szentlélek élete a Szentháromság belső világában.

Már átelméltünk azt, hogy a mennyei Atya amikor önmagát szemléli és látja, amikor önmagát megérti, akkor szüli a Fiút, a *Logost*. Amikor a második isteni Személy, a Fiú is rátekint Atyjára, akkor megindul tőle valami szent, valami tűzhöz hasonló vonzalom, amelyet szeretetnek nevezünk. Az Atya nemcsak látja és megérti önmagát, nemcsak szüli a Fiút öröktől fogva és a Fiú nemcsak megismeri és látja az Atyát és benne önmagát, hanem szereti is. Az Atya szeretete a Fiúhoz és a Fiú szeretete az Atyához ez a személyes Szentlélek Úristen, akinek a lényege a szeretet. Az Atya sajátosságát az ő végtelen jóságában láttuk ; a Fiút az igazság teljében, mert ő a Logos ; a Szentlélek sajátossága az, hogy ő a teremtetlen örök Szeretet. A teljes Szentháromság belső élete tehát ez a belső megértés és szeretet. A Szentlélek egyaránt származik az Atyától és a Fiútól, mert a Fiú is szereti az Atyát és ez a

kölcsönös és állandó szeretet, ez a Szentlélek lényege, ez a Szentlélek élete a teljes Szentháromság kebelében.

Származik az Atyától és Fiútól.

Gondoljunk most arra, hogy ez a kölcsönös Szeretet, ami az Atyától a Fiúhoz, s a Fiútól az Atyához állandóan kicserélődik, ez az isteni örök szeretet állandóan bennünk lakozik. Azért lakozik bennünk, mert az Atya szeretete és a Fiú szeretete nemcsak abban a zárt körben egymásközött lobog, hanem mert az Atya is, a Fiú is «lakóhelyet vesz» nálunk. Ez a szeretet minket is éppenúgy érint, mint ahogy betölti az Atyát és a Fiút egészen. A Szentlélek Úristen, a teremtetlen örök szeretet «procedit»: származik, mert öröktől fogva kiindul az Atyától és a Fiútól, öröktől fogva szereti az Atya a Fiút és a Fiú az Atyát.

De szeret bennünket is.

E Szeretetnek köszönhetjük, hogy a létet kaptuk, hogy Isten nem hagyott magunkra, hanem midőn elszakadtunk tőle és bűnbeestünk, akkor úgy határozott, hogy megvált minket. «Úgy szeretete Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta.» (Ján. 3, 16.) Megint a Szeretet volt az, amely megindította az Atyát, hogy adja a Fiút és megint a Szeretet volt az, amely Krisztust arra ösztönözte, hogy önmagát adja érettünk: «nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mintha valaki életét adja barátaiért.» (Ján. 15, 13.)

A Szentlélek bennünk él.

Ez az örök Szeretet, a Szentlélek Úristen, aki megszentel bennünket és eszközli azt, hogy a mennyei Atya is, a Fiú is lelkünkben lakozzék. E Szeretet okozza azt, hogy az isteni élet nem maradt zárt a teljes Szentháromság körében, hanem bennünket is belekapcsol az Isten életébe. Ez a Szeretet minket is odakapcsol Istenhez és képesít arra, hogy részt vegyünk a Szentháromság életében. A Szentlélek kegyelme nélkül nem lakoznék Isten bennünk, a mennyei Atya nem árasztaná el jóságával szívünket. Nélküle Krisztus tagjai sem lehetnénk. A Szentlélek kegyelme eszközli azt is, hogy ez a teremtetlen, örök Szeretet nem marad meddő bennünk, hanem kiárad reánk és átalakítja szívünket, lelkünket a maga képére és hasonlatosságára. A Szentlélek tehát ugyanazzal a szeretettel, amellyel a mennyei Atya és a Fiú iránt viseltetik, látogat meg bennünket is és lakozik nálunk. Ő is, mint az Atya és a Fiú állandó lakóhelyet vesz szívünkben-lelkünkben. Ezt az állandó lakóhelyet nevezi Szent Pál apostol a Szentlélek templomának.

Csupa ajándék.

A Szentlélek csupa ajándék, csupa kegyelemosztás. Az első kegyelem, amelyet akkor ad nekünk, amidőn megszentel bennünket: az ő lényege, a Szeretet. Azért mondja Szent Pál, hogy «Az Isten szeretete kiáradt szívünkbe a Szentlélek által, aki nekünk adatott». (Róm. 5, 5.)

Amikor lelkünkbe költözik, azonnal kiárasztja szeretetét, a charitast. A charitasnak nagy szerepe van az élet megszentelésében! Róla tanítja az apostol, hogy ott csorul túl, ahol nagyon megsokasodik a bűn: «amikor elhatalmasodott a bűn, még bőségesebb lett a kegyelem». (Róm. 5, 20.) Minél jobban megrontja a bűn az embert, annál inkább indítatva érzi magát a Szentlélek, hogy ezt a lelket különös módon megmentse, megszentelje!

Charitas és életszentség.

De ennek a szeretetnek, a charitasnak tulajdonképpen lényege a szentség lényegét is érinti. A charitas olyan hajlamot hoz létre a lélekben, amely bennünket Istenhez hajlít. A szeretet olyan készség, hajlam, amelynek lényege, hogy ellenállhatatlan erővel Istenhez fűz. Márpedig épen ez a szentség lényege: Istennel egybekapcsolódva, egyesülve élni. Mindaz, ami eltávolít Istentől, bűn és ellentéte a szentségnek, mert belesüllyeszt valami sötét, undok, kimondhatatlan szennyes állapotba. Az Istentől való elszakadás nem más, mint a Szentlélek elvesztése.

A szentség alapja.

Abban a pillanatban, amikor a lélek bűnbeesik, kiköltözik belőle a Szentlélek. A szentség lényege tehát az, hogy a lélek visszatér Istenhez: «ad Deum» és ennek a szentségnek foka annál nagyobb, minél tökéletesebben törekszik ad Deum,

minél jobban kapcsolódik Istenhez és olvad bele Isten életébe. Minél teljesebb, minél tökéletesebb ez az Istenhez való törekvés, Istenbe való bekapcsolódásunk, annál jobban emelkedik lelkünkben a szentség foka. Aki még csak a főparancsokat teljesíti és csupán arra vigyáz, hogy Istentől éppen csak el ne szakadjon, abban megvan a szentség alapja, de addig, amíg a kisebb hibákat ki nem küszöböli, sok akadály áll a charitas útjában, amelynek egészen át kell járnia lelkét és meg kell tisztítania őt minden salaktól. Az életszentséget a közönséges életben csakis az erkölcsi cselekedetekben szokták tekinteni és az bizonyos, hogy nincs szentség cselekedeteink tisztasága nélkül.

A Szentlélek sürget.

De az életszentség tulajdonképpen a Szentlélek műve, aki a szeretettel tisztítja a lelket nemcsak a nagy bűnöktől, hanem a hibáktól, sőt tökéletlenségektől is, mert folyton sürget, hogy többet tegyünk, mindig többet, --- sürget, hogy mindig jobban hagyjunk el mindent, ami tisztátalan és eltávolítana Istentől. Szentség a legegyszerűbb út Istenhez és a Szentlélek ezen az úton vezeti az embert. Aki megalkuszik a bűnnel és folyton csak azt nézi, meddig mehet el, hogy még ne kövessen el halálos bűnt, az ellentáll a Szentlélek sugallatainak és jóra való sürgetésének!

«Ne szomorítsátok a Szentlelket!»

Ezért mondja a Szentírás : «Meg ne szomorítsátok az Isten Szentlelkét !» (Efez. 4, 30.) Pedig mily sokszor megszorítjuk őt mi magunk is, mert igen könnyen vesszük a lelki életet, igen elnézőek vagyunk önmagunkkal szemben. Áltatjuk magunkat azzal, hogy nagy bűnöket úgy sem követünk el. De ugyanakkor ellentállunk a Szentléleknek, nem követjük a Szeretet sürgető szavát, amely ösztönöz, hogy még többet tegyünk, még jobban törekedjünk Istenhez. A Szeretet ösztönöz bennünket és sürget, de mi nem hallgatunk szavára, a Lélek nálunk süket fülekre talál és ezzel szomorúságot okozunk neki.

Komoly megszívlelésül!

Ez nagyon komoly és rendkívül megfontolandó pontja a rekollekciónak ! Olyan kegyesen el tudunk nézni magunk felett, de olyan szigorúan, metsző élességgel vagyunk másokkal szemben. Figyeljük csak meg, milyen szigorúak ítéleteink mások felett és ugyanazokat a hibákat hogyan kendőzzük magunkban ! Szembehelyezkedünk megszentelődésünk művében a Szentlélekkel, aki megszentelné a lelkünket és mindig több kegyelmet adna, ha nem állnánk neki ellen rendetlen önzésből, kevélységből ! Aki másban szigorúan elítéli, de önmagában meg nem látja a hibát, ítéletet szerez magának, kemény ítéletet, ahogyan ő látta a más hibáját, úgy fog elítéltetni ő is !

Tüzes nyelvek.

A Szentlélek Ūristen az apostolokra tüzes nyelvek alakjában szállott alá. A Léleknek nincs teste, ő tiszta szellem és mégis látható és érzékelhető alakban szállott alá, mert jelezni akarta azt a hatást, amelyet a lélekben kivált akkor, amikor birtokába veszi azt és megszenteli. Ez a tüzes láng, amely az apostolokra szállott, nagy világosságot jelent. Tényleg, a tűznek egyik sajátja, hogy világít. A Szentlélek is világosságot hoz a lélekbe, nagyobb világosságot derít lelki életünkbe, hiszen megígérte nekünk az Ūr Krisztus, hogy a világosító Szentlélek eszünkbe juttat mindent. Csodálatos dolog a Szentléleknek ez a megszentelő világossága.

Nem tanít új igazságot.

Nem új igazságot hirdet a Szentlélek, ő nem mást, csak amit Krisztus hirdetett, azt akarja megvilágítani. A kevély ember mindig csak az újdonságok után futkos, annak a füle szinte ki van hegyezve arra, hogy újat halljon és éppen ez az, ami elzárja a lelkét a Szentlélek előtt. A Szentlélek azoknak ad világosságot, akik elég alázatosak és nem hitetik el magukkal, hogy behatoltak az igazságok mélyébe, amelyeket eszünkkel föl nem foghatunk. Hol vagyunk mi még az igazság mélyétől? Az a néhány igazság, amit Krisztus tanított, olyan mélységeket rejt magában, hogy egy örökkévalóságon keresztül sem tudjuk teljesen kimeríteni azoknak értelmét.

De a kevély ember azt hiszi, hogy azokat már mind tudja és nem fordul a Szentlélekhez, hogy világosítsa fel.

Mindig több fényt ad.

Hiszen jó magunk is tapasztaltuk már számtalanszor, hogy például elmélkedési könyveinkről sem mondhatjuk soha: mivel végigelméltük azokat, már polcra tehetjük. Ha a következő alkalommal elővesszük, a Szentlélek mindig újabb megvilágosítást, fényt és meglátást derít a már átelméltetett igazságok megéléséhez. Nem mondhatjuk, hogy az az egyszerű beszéd, amelyet az igénytelen falusi plébános mond híveinek, nekem nem szól, mert könnyen megtörténhet, hogy a Szentlélek a legnagyobb igazságok megértését éppen annak az igénytelen falusi plébánosnak szavaihoz fűzte. Amikor az emberek a felvilágosodottság korában olyan nagyra voltak az emberi ész mindenható erejével, a Szentlélek akkor szégyenítette meg őket a legjobban, mert egy tudatlan falusi pap, Vianney Szent János ajkára adta a legmélyebb igazságokat, akinek észtehetsége az átlagosnak alatta állott. A felvilágosodottság hazájában, ahol az emberi gőg az Észet emelte oltárra, éppen ennek a tudatlan falusi papnak jutott a feladat, hogy visszafordítsa korát Istenéhez, mert a Szentlélek kísérté minden szavát s nem tudás, vagy bölcsesség, költői frázisok, hanem a Szentlélek ereje sugárzott belőle. Nekünk is olyan alázatosoknak kell

lennünk, hogy mindig készségesen fogadhassuk a Szentlélek világosító kegyelmét !

Átmelegedik a lélek.

Tüzes nyelvek alakjában jelent meg a Szentlélek, amely nemcsak világít, hanem melegít is. Amikor komolyan törekszünk lelki tökéletességre, hányszor panaszkodunk, hogy milyen hideg a szívünk-lelkünk s tényleg, ahol nincs szeretet, ott csak hidegség van, ahol gyűlölség honol s befagyott a lélek, ott nincs Szentlélek. Ahol a Szentlélek megjelenik, ott a Lélek melege kezd áradni, még akkor is, amikor a kedély nem nagyon mozdul. A lélek melegedik, izzik benne a Szentlélek tüze. Így is nevezzük őt : «Dulcis hospes animae»; a lélek édes vendége, mert a Szentlélek a lélek legnagyobb édessége, legnagyobb élvezete és gyönyörűsége. A lelkiélet — bár sok kemény önmegtagadással jár, mert a rosszra hajló természetet kemény kézzel kell megfékezni, — mégis csupa öröm és csupa boldogság. Csak nem ennek a földre hajló emberi természetnek, hanem a léleknek öröme és melegsége tüzesít át bennünket.

Megízlelni a lélek édességét.

Ezért szentté lenni, csakis akkor lehet, ha megízleltük a Szentlélek édességét, ha megkóstoltuk a lelki élet örömeit és az elragadta lelkünket. Hányszor halljuk mi is a világ szavát, hogy milyen ostobaság az ifjúság virágában lemon-

dani az élet örömeiről, lemondani a világ javairól. Hányszor próbáltak elcsábítani minket is Krisztus követésétől! Nem tudják megérteni, hogy a Szentlélek olyan örömöket tud a lélekben fakasztani és szívünkben olyan tüzet gyújtani, amely a legnagyobb áldozatokat is szívesen meghozza és nem érzi azoknak súlyát! Ha mégis érezné, akkor nem engedte, hogy a Szentlélek egészen átjárja szívét-lelkét! A küszködő, amikor kezd nehéznek érezni az áldozatot, tudja meg, hogy a Szentlelket nem engedte működni lelkében. Nem engedte, hogy áttüzesítse és eltöltse a maga boldogságával. Ha akadályokat gördítünk a Szentlélek elé, komoly bajokat okozunk lelkünkben!

Lobogó láng.

Azonban azok a tüzes nyelvek, amelyeknek alakjában a Szentlélek leszállt, nemcsak világítottak, nemcsak melegítettek, hanem lobogó lánggal égtek is. A lobogó tűznek, olyan feszítő ereje van, hogy az emberi ész beleszoríthatja gépekbe és nagy munkát végeztethet vele. Ez csak hasonlat. A Szentlélek is ilyen lobogó, feszítő erő a lélekben! A Léleknek ez a tüzes lángja a buzgóság: «Charitas Christi urget nos. Krisztus szeretete sürget minket». (Kor. II. 5, 14.)

Igen, folyton sürget, késztet, ösztönöz, nyugtalanít!

Lelki buzgóság forrása.

Ez az örök forrása annak a lángolásnak, amely nem apad el és nem fárad ki soha. A lelki életbe akkor fáradunk bele, ha nem engedjük át magunkat egészen a Szentlélek sürgető, lángoló tüzének, mert ő állandóan sürget és soha nem lankad. Ha azt akarjuk, hogy lelki életünkben buzgók maradjunk és soha meg ne fogyatkozzunk a lendületben, frissességben, akkor a Szentlélekkel kell szent szövetségre lépni, mert ő kiapadhatatlan forrása minden buzgóságnak, minden lángolásnak. Aki a Szentlélekkel igazán töltkezik, az sohasem hanyatlik az életszentségben, hanem minél buzgóbb, minél többet ad magából, annál többet kap a Szentlélektől, annál inkább tüzei őt a Szentlélek. Valahogy úgy vagyunk ezzel, mint a nagy forrásokkal és kutakkal, minél több vizet merítünk belőlük, annál erőteljesebben és tisztábban buggyan fel a forrás. A Szentlélekkel is úgy vagyunk, hogy minél többet merítünk a lobogásából és minél többet kérünk a lelkekért, annál többet kapunk, annál jobban lángol bennünk sürgető tüze!

A Szentlélek eszközei.

A Szentlélek tüze lelkeken át is terjed és új tüzekeket gyullaszt. Mi is fogjuk érezni, hogy erő megy ki belőlünk, hatással leszünk mások lelki életére. Itt egy bűnös megtér, ott egy ingadozó megerősödik, a buzgó még buzgóbb lesz. A Szentlélek eszközül használ bennünket, mert a szentség sugárzó erejét lelkünkön átárasztja környezetünkre. Nem-

csak minket szentel meg, hanem általunk másokat is. És valahányszor valakinek a megszenteléséhez valamit mi is hozzáadunk, akkor ez a mi lelkünkre is visszahat, még jobban fellobbantja bennünk a Szentlélek tüzeit! Mindig jobban és jobban fogunk égni, lángolni.

A Lélek ihletett szolgája.

Úgy képzeljük el a Szentlélekkel élő lelki életet, ahogy Prohászka élte: minél jobban előrehaladt a korban, annál jobban lángolt és gyujtott, mert a Szentlélek volt vele s mindig új tüzet, új fényt gyujtott szavai nyomán. Figyeljük csak meg, hogyan éli ő a Szentlélek életét, hogyan engedi át főpapi szívét a Szentlélek kegyelmi hatásának. Prohászka püspök élete arra tanít, hogy ne féljünk a hosszú lelki élet megszokásától, sem a világ káros hatásától. A Szentlélek Úristen velünk van, bennünk van, és nem engedi, hogy lelohadjon a lelkesedés tüze, amelyet ő gyujtott!

Lelkeken át szentel meg.

Nem azért gyujtotta meg ezt a tüzet, hogy csak nekünk lángoljon, hanem hogy eszközei legyünk a megszentelés művében, mert a Szentlélek az Egyházat a szent életet élő lelkeken keresztül akarja megszentelni. A Szentlélek az ő megszentelő kegyelmét életünkhöz, szavunkhoz, munkánkhoz, szívünkhöz köti! Ezért kell nagyon szenteknek lennünk, ezért kell teljesen átengednünk önmagunkat a Szentléleknek és kérni, hogy úgy járja át lelkünket és úgy lobbantsa lángra

szívünket, hogy soha le ne lohadjon a tüze! Akkor papi életünk befejezése nem lesz letörés, lelohadás, nem a gyertya lángjának elhamvadása, hanem olyan fellobbanás, amelynek lángja az egekbe ér.

Ismer, szeret, törődik velünk.

Ilyen mélység, ilyen gazdagság a Szentlélek élete bennünk. Hogy ismer minket a Szentlélek! Hogy szeret bennünket! Hogy törődik velünk! Hiszen az Egyház megszentelésének eszközeivé választott. Mi a Szentlélek munkatársai vagyunk, azért küldött az Úr Jézus, hogy az Anyaszentegyház megszentelő művében mi legyünk a Szentlélek eszközei, a Szentlélek keze, teste. Nemcsak Krisztus tagja, hanem a Szentlélek Úristennek temploma, a szerve, amely látható, földi, emberi, s akiken keresztül kegyelme szétárad az emberekre.

Ki ne aludjon lángja soha!

A teljes Szentháromság lakik bennünk: a mennyei Atya, aki az ő jóságát sugározza reánk és a lelki atyaság nagy missziójába küld. A Fiú, aki minket úgy áthasonít magába, hogy bekebeleztetünk Krisztusba, és a Szentlélek, aki megszentelő művének eszközeivé választott bennünket és azt akarja, hogy életünk olyan hatalmas fáklya legyen, amely a sötétségben világít, a lelki ridegségben melegít és a dermedtségben lángra lobbant. A Szentlélek tüzének lángja soha ki ne aludjon lelkünkben addig, amíg az örök Szeretet tüzébe bele nem olvad az örökkévalóságban.

HATODIK ELMÉLKEDÉS.

Gondolj reám!

Vendég érkezik.

Ünnep van, ha nagy vendég érkezik a házhoz. A kedves vendég mindig örömet jelent, tele van a ház szent izgalommal, vigassággal, mindenki arra törekszik, hogy minél nagyobb figyelmet tanúsítson, minél több figyelmet fejtsen ki a vendéggel szemben. Minden gondolat odairányul, hogy a vendég jól érezze magát otthonunkban. És míg a vendég ott van a kis családkörben, minden időt neki kell szentelni, hogy kedves emléket őrizzen meg a velünk együtt töltött kellemes percekről.

Isteni vendég.

Ha már a földi vendéggel, egy előkelő, szeretett ismerősünkkel szemben ennyi figyelmet tanúsítunk, akkor mit mondjunk az isteni Vendég látogatása alkalmából, aki hozzánk alázza magát? A szeretett vendéget mindig örömmel fogadjuk, vajjon a Szentháromságot, az Atyát, a Fiút és a Szentlelket is így fogadjuk vendégül a szívünk, lelkünk otthonában? Vajjon annyi lázas szorgos-

kodással igyekszünk-e kedvessé és kellemessé tenni a velünk töltött perceket? Vajjon oda-irányul-e minden figyelmünk, hogy vendégünk jól érezze magát és kellemesen töltsön el nálunk minden percet?

Rossz vendéglátók.

Vagy talán rossz vendéglátók vagyunk? Talán nagy pompával fogadtuk, de amikor már bevezettük szívünk-lelkünk kis otthonába, akkor egyszerre otthagytuk, nem foglalkoztunk Vele, figyelmetlenek voltunk Vele szemben? Nagyon sok ember szívébe fogadja ugyan a Szentháromságot, itt-ott egy pillanatra be is tér hozzá, amikor a napirendje előírja, de a szíve, lelke, figyelme messze jár tőle.

Magára hagytuk.

Gondoljunk csak például az evés előtt és után elmondott imára, — milyen könnyen elszórakozunk közben! Csak napok vagy hetek múlva döbbenünk rá, hogy napról-napra nem volt ott ima közben a figyelmünk! Magára hagytuk az isteni Vendéget, még akkor sem foglalkoztunk Vele, amikor hivatalosan kellett volna rágondolnunk.

Állandóan gondol ránk.

Pedig a mi drága Vendégünk: az Atya, Fiú s a Szentlélek állandóan gondol ránk. Nemcsak ott van szívünk szentélyében, hanem minden figyelmével, minden gondjával törődik velünk.

Nemcsak Isten színe előtt járunk, hanem benne vagyunk Isten minden gondolatában, helyet foglalunk gondoskodásában. Isten mindig foglalkozik velünk !

Mi már a természet rendje szerint sem tudunk mindig foglalkozni Istennel, így éjjel alvás közben, de a Szentháromság szakadatlanul virraszt lelkünk mélyén és akkor is figyel. A Szentlélek ott él és ott lángol szívünk mélyén és ott is szereti az Atyát.

Mily keveset gondolunk az Atyára.

Milyen nagy és mégis milyen egyszerű igazság ez ! Isten mindig gondol ránk és mi milyen keveset gondolunk reá ! Valahogy elvész tudatunkból, hogy a mennyei Atya folyton gondol reánk, és folyton adja, árasztja jóságát. Folyton közölni akarja velünk kegyelmeit és mi mégsem figyelünk reá, nagyon sokszor nem törődünk vele ! Sőt, ha őszinték vagyunk önmagunkhoz — és úgy-e most a rekollekcióban azok vagyunk —, mondják meg, hányszor voltunk igazán tudatában annak, hogy a mennyei Atya bennünk van, nálunk lakik és mi Vele együtt élünk ? ! És hányszor gondoltunk arra, hogy az Atya állandóan gondol reánk ?

Mennyire kiesik tudatunkból az a gondolat, hogy Isten bennünk és velünk él ! Nemhogy beleoltanánk e tudatot egész földi életünkbe !

Mily keveset gondolunk a Flóra.

Az Úr Jézusra mégis csak könnyebb gondolunk szent embersége miatt, mint a mennyei Atyára. Valahogy közelebb érezzük Őt magunkhoz és így könnyebb hozzá szólni. Mégis gondolunk-e mindig arra, hogy Ő állandóan bennünk él, hogy mi az Ő titokzatos testéhez tartozunk? Pedig Jézus mindig gondol reánk, állandóan vágyik utánunk és szeret minket!

Meg kell szégyenülnünk előtte, aki olyan sokszor jelét adja irántunk való mérhetetlen szeretetének. Hiszen Szíve választottaivá tett és nap-nap után meglátogat az Oltáriszentségben. Vajjon egész nap ott vagyunk-e szívünkben Jézusnál, aki aznap is, újra egyesült velünk? ! Hogy kiesik tudatunkból sokszor az egész nap!

Hány perc van egy napban?

És gondoljunk csak vissza a részletes lelkiismeretvizsgálatra. Hányszor feltettük, hogy állandóan ébresztgetjük magunkban a tudatot és gondolunk arra, hogy Jézus velünk van. Valljuk csak be, ha este megvizsgáljuk a lelkiismeretünket, mi az eredmény? Ha aznap, mondjuk, százszor gondoltunk reá, azt már igen nagy eredménynek tartjuk. Pedig egy napban hány perc van? Csak száz?

Pedig az Úr Jézus állandóan gondol reánk, szent Szívének minden érzelme, minden kincse, minden szeretete a miénk. És mégis, hogy elfeledkezünk erről.

Mily keveset gondolunk a Szentlélekre.

A Szentlélek is állandóan gondol ránk, mert állandóan eszközül akar minket felhasználni. Ott él a lelkünkben és állandóan akarja adni a charitas ajándékait, de mi oly ritkán nyitjuk meg neki szívünk kapuját! Hányszor sugallja a jót és akar minket szárnyaira venni, hogy a lelki élet magaslatai felé röptsen! Hiszen az ő szerepe, hogy megszenteljen, szentté tegyen! És mi alig halljuk szavát, alig gondolunk rá.

Tőlünk teszi függővé!

Ime, ez az oka annak, hogy mi a szentségben olyan lassan haladunk előre! Bár velünk van a teljes Szentháromság, mi mégsem kapaszkodunk bele eléggé, sőt nem is igen jut eszünkbe rágon-
dolni. Ezért nem hat át, ezért nem gyúr át az isteni erő minket. Nem kapcsolódunk bele eléggé! Jézus pedig nem erőszakos, csak gyengéden hív, hogy kapaszkodjunk belé és tőlünk teszi függővé, hogy minél jobban egyesüljünk vele. Minél jobban belevisszük ezt a tudatunkba, annál bő-
ségesebben fakad számunkra az isteni élet !

Mi az oka ennek?

A lelkiismeretvizsgálásnak komoly kérdése: felhasználtam-e minden kegyelmet eléggé? Vagy talán eltékoztam a rengeteg ajándékot? Vajjon nem szórtam-e el? Nem vált-e bennem meddővé a kegyelem munkája? !

Ha ezen elgondolkozunk, okvetlenül ébred a kérdés : mi az akadály a annak, hogy mi nem gondolunk mindig a bennünk élő és bennünk lakó isteni Vendégre?

Egyszerű a felelet : a világ élete, a külső gondok, az élet nehézségei, problémái, a bajok és szenvedések vonják el szívünket-lelkünket az isteni Vendégtől !

Ha az ember hagyja, hogy gondolata és figyelme szertecsapongjon, hogy a képzelete ide-oda ragadja, akkor sohasem fog eszébe jutni, hogy ki lakik nála. Aki külsőséges ember és hagyja, hogy a világ dolgai lekössék, annak nagyon kevés jut ki a kegyelemből, amely pedig szinte mérhetetlen sokaságával árasztaná el.

Nem szeretjük eléggé!

Mi tehát tulajdonképen az oka annak, hogy olyan keveset gondolunk Istenre? Az, hogy a szívünk nem tapad eléggé Hozzá, mert ahol a szívünk van, ott az eszünk és a lelkünk is ! Nagy vád ez ellenünk, mert ha a képzelet annyira elszáguld, hogy a szívünk sincs ott, az annak a jele, hogy nem szeretjük Őt eléggé.

Nem érünk rá vele foglalkozni.

Sokszor így vagyunk mi is ! Nem éljük át, hogy Isten mennyire szeret minket, hogy nem akar soha elhagyni ! — Nem gondolunk arra, hogy az Úr Jézus utána jár az elveszett bárány-nak és ha megtalálja, nem bántja, hanem meg-

simogatja, vállára veszi és hazaviszi. — Ha nincs ott a szívünk a Szentháromságnál, akkor még ha néha-néha bele is tekintünk a szívünkbe, utána rögtön elsietünk. Nem érünk rá vele foglalkozni, mert arra gondolunk, hogy mi van a munkánkkal, a dolgainkkal, mit eszünk ma és mibe öltözködünk. Ezer és ezer ügy von el a jó Istentől. — Ezért olyan szórakozott az életünk, ezért olyan szétszórt a lelkünk és szanaszét száguld a képzeletünk. Ezért olyan nagyon nehéz befelé néző embernek lenni! — Ha szívünk-lelkünk összeszedett lenne, akkor csak addig érdekelne a világ minden dolga, amíg az okvetlenül szükséges. De ha elvégeztük dolgainkat, hamar visszasietnénk Istenhez, neki szentelnénk minden percünket, minden napunkat, egész életünket.

Isten számonkéri.

Látjuk tehát a lelki összeszedettség nagy fontosságát és mégis annak hiánya nem zavarja lelkünket! Sajnos, kevés lelkiismeretfurdalást érzünk miatta, pedig az Úr egykor nemcsak a bűnök listáján megy majd végig, hanem számbaveszi az elmulasztott jócselekedeteket is. Számbaveszi a talentumokat is, amelyeket kaptunk, vajjon, hogyan éltünk velük, hogyan használtuk fel őket? Számbaveszi a kegyelmeket és lelki indításokat is, amelyeket nem használtunk fel eléggé. El kell érünk azt az isteni mértéket, amelyet számunkra Isten kimért, mert egykor mindent számonkér tőlünk.

Felhasználtad-e?

Ha mélyebb lelkiéletet akarok élni, a tizparancsolaton kívül arról is kell számot adnom: Kama-toztattad-e, felhasználtad-e Isten kegyelmi ajándékait? Nagyon komoly, nagyon szigorú ítélet lesz ezért egykor! — Az evangéliumnak erre vonatkozó részén olyan hamar át szoktunk siklani, pedig tudjuk, hogy az Úr mi szerint fog megítélni minket!

Nagyon komoly lelkiismeretvizsgálatot kell tehát tartanunk, mert az Úr egykor számonkéri tőlünk. Hányszor kaptunk külső figyelmeztetést erre! Hányszor hatott reánk Isten egy-egy lelkinapon, egy-egy elmélkedésben, lelkiolvasmányban! És mégsem vizsgáljuk meg eléggé lelkünket, nem jövünk rá, hogy az összeszedettség hiánya mennyi kincstől, mennyi kegyelemtől foszt meg minket!

Mindennapi figyelmeztető.

Pedig van még egy figyelmeztetés, amivel mindig, mindennap találkozunk: a kereszttetés. «Az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek nevében.»

Figyeljük csak meg, hogyan szoktunk kereszttet vetni? Minden kereszttetés arra figyelmeztet, hogy a Szentháromság figyel reánk és hozzájuk akarjuk felemelni szívünket és lelkünket, mégis milyen hanyagul, gondatlanul, tiszteletlenül vetjük a kereszttet. Pedig a kereszttetésben benne van az egész lélek! Ha mások látnak minket hanyagul kereszttet vetni, mit gondolnak

rólunk? . . . Nem szabad tiszteletlennek lenni a bennünk lakó Istennel szemben !

Hol vagyunk mi attól a missziós atyától, aki mikor egyszer beszéde elején keresztet vetett, olyan összeszedetten és áhítattal tette, hogy egyik hallgatója ennek láttára mindjárt megtért.

Igen, a kereszttetés figyelmeztetés legyen, hogy a Szentháromság bennünk lakik, állandóan adja, állandóan közli magát és mi részesedünk az ő életében.

Emberi gyengeségünk !

De Isten küld még más figyelmeztetést is. Küldi emberi gyengeségünket. Minduntalan elbukunk, visszahanyatlunk, ami legtöbbször nagyon elkeserít minket ; pedig ez mind figyelmeztetés, hogy ne bízzunk magunkban, hanem menjünk Istenhez, a Szentháromsághoz. Bennünk él Jézus az ő isteni kegyelmével, támaszkodjunk rá, Ő majd erőt ad. Ha a Szentlélek az apostolokat bátrakká tudta tenni, akkor nekünk is tud erőt adni. Gyengeségünk a Gondviselés tervében igen komoly eszköz a tökéletesedésre. Csak menjünk a Szentlélekhez és ne magunkban bízzunk ! Azért esik el folyton a kevély ember, mert Isten hagyja, hogy végre egyszer rádöbbenjen arra : mire megy magától.

Csüggedésünk.

Ilyen figyelmeztető jel a mi gyakori csüggedésünk is. Nekimegyünk, nekilendülünk valaminek jókedvvel, lelkesen, de az első nehézségnél

már elcsüggedünk. Ez is figyelmeztetés, hogy Istentől merítsünk erőt és reá hagyatkozzunk. Nem csügged el az, aki tudja, hogy állandóan benne él, benne lakik a Szentháromság. — A Szentlélek Úristen nem engedi, hogy elcsüggedjünk, hogy kidőljünk.

Lelki szárazság.

Ilyen figyelmeztetés még a folyton visszatérő lelki szárazság is. Sokszor elfonnyad a lelkünk és azt hisszük, hogy most már vége mindennek! Pedig semmi más nem történt, csupán az, hogy az Úr nem akarja, hogy a mi lelkiéletünk az érzelmesség vonalán élje ki magát, hanem magasabbra akar emelni. Mert csak érzelmekkel vajmi nehéz felkapaszkodnunk, tökéletességre jutnunk. Csak akkor vagyunk képesek Istenhez felemelkedni, ha nem az édességét keressük benne. Isten magához akar minket vonni a lelki szárazsággal is. Ez tehát éppen ellenkezője annak, mint amit mi szoktunk gondolni, ha lelkiszárazságban vagyunk. A lelkiszárazság nagy figyelmeztetés és egyúttal indítás Istentől, hogy most itt az ideje: feszítsük meg akaratunkat, mert az akarat a lelkiség nagy mozgatója!

Félelem, bátortalanság.

Ilyen figyelmeztetés a félelem is. Hányszor erőt vesz rajtunk a félelem és a bátortalanság, amikor nagy veszély, vagy nagy csapás közeledik. Különösen manapság a nagy felfordulás és pusztulás láttán, amely minden oldalról fenyeget

minket is, megremeg az ember lelke és sokszor alig tudunk a félelemből kiemelkedni. Ilyenkor gondoljunk arra : Isten azért engedi meg mindezt, hogy reá hagyatkozzunk, bízzunk benne és ne féljünk. «Nolite timere, ego sum!» «Ne féljetek, én vagyok!» (Lk. 24, 36.) Ő bennünk van, semmi sem történhet velünk az ő akaratán kívül. Ki az, aki elválaszthat minket a lelkünkben lakó Szentháromságtól? ! — Senki, csak én magam ! — Bele kell kapaszkodnunk az ő erejébe, hozzá kell simulnunk a bennünk lakó Szentlélekhez, hogy erőssé tegyen és legyőzhessük a félelmet.

Halálos szorongásban.

Meneküljünk mindig a szívünk mélyén lakó Istenhez, aki állandóan bennünk van és soha el nem hagy minket, különösen akkor nem, amikor halálos szomorúság és aggodalom vesz körül, hogy erőt vegyen rajtunk. Circumdederunt me . . . gondolunk-e ilyenkor erre? — Amikor majd az utolsó küzdelmet vívjuk, valóban az egész pokol körül vesz minket. De aki Istennel egybeforrva él, nem retten meg a halál félelmétől. Nem engedi, hogy a «dolor inferni», a pokol fájdalma, félelme letörje lelkét. — A félelem figyelmeztetés, hogy most simulj a lelkedben lakó Istenhez, most emelkedjél fel hozzá !

Imaéletünk.

Ahhoz tehát, hogy a bennünk lakó Szentháromság mindig tudatunkban éljen, hogy mindig élő, eleven valóság legyen, szükséges, hogy bele-

kapcsolódjunk mélyen az imaéletbe. Azért emlékeztet a kereszttetés a Szentháromságra, hogy minden ima hozzávezessen. Igen, az egész lelki életünket ennek a nagy igazságnak a jegyében kell átalakítanunk. — Úgy kell imádkoznunk, hogy mindig a Szentlélek imádkozzék bennünk «szavakba nem foglalható sóhajokkal»... mint Szent Pál mondja. (Róm. 8, 26.)

Imádkozáshoz vonuljunk magányba az Úr Jézus kívánsága szerint: «Te pedig, mikor imádkozol, menj be kamarádba és ajtót betéve imádkozzál Atyádhoz a rejtekben...» (Mt. 6, 6.) Minden imánk a lelkünk mélyéből fakadjon, ahonnan ki kell zárnunk a világ minden lármáját, minden zshivaját. Silentium profundum, mélységes csend legyen ott, ahol az Isten szól a lélekhez!

Elmélkedéseink.

De különösen elmélkedéseinkbe kell belekapcsolni az Atyát, Fiút és Szentlelket! Úgy kell végezni az elmélkedést, hogy mintegy velük tárgyaljuk meg, amiről elmélkedni szeretnénk. Milyen más lesz ez az elmélkedés! Így valóban Isten életében való részesedés és hatalmas növekedés lesz elmélkedésünk, mert minden ima Istenhez emel, de főleg az elmélkedő imádság. Az imaélet így a bennünk lakó Szentháromságot beleoltja a mi életünkbe. Minél jobban átéljük a bennünk lakó Szentháromság igazságát, annál jobban tudjuk majd napközben feldolgozni az átelmélkedett igazságokat.

El ne múljék egy perc se . . .

Vizsgáljuk meg magunkat, vajjon mindent a Szentháromság nevében és a Szentháromságnak felajánlva végezzünk-e? Ha igen, akkor mindaz, amit teszünk, tulajdonképen a bennünk lakó teljes Szentháromság kegyelmét sugározza. Az így megszentelt cselekedet, az ebben a tudatban átélt munka mindig jobban és jobban megnyitja számunkra az isteni élet forrását, amelyből mindig többet és többet meríthetünk.

Elmélkedésünk gyakorlati gyümölcse ez legyen : El ne múljék életünkben egyetlen perc sem, amelyet nem a Szentháromságért, a Szentháromságban és a Szentháromsággal élünk át, az ő nagyobb és örök dicsőségére !

HETEDIK ELMÉLKEDÉS.

«Maradj velünk!»

Mindig maradj velem!

Amikor az emmauszi tanítványok a kenyérszegésnél felismerték az Úr Jézust és látták, hogy tovább akar menni, azt mondták neki: «Mane nobiscum!» (Luk. 24, 29.) — Maradj velünk Uram!

Amikor megismertük az isteni Vendéget, a teljes Szentháromságot, a mi szívünkben és lelkünkben is ez cseng folyton: Mane nobiscum, Domine! Maradj velünk Uram! — Maradj mindig velem, maradj az én lelkemmel életem minden napján! Maradj velem küzdelmeimben, nehézségeimben, imádságaimban, jócselekedeteimben, mindennapi életemben, apostolkodásomban egészen halálom órájáig, utolsó lehelletemig!

Nemesak mi!...

Azonban nemcsak mi sóhajtozunk, könyörgünk: Mane nobiscum, Domine! — hanem a lelkünk mélyén lakozó Szentháromság is ezt mondja nekünk!

Azt mondja a mennyei Atya : Maradj velünk és ne felejtsd el, hogy hozzánk tartozol ! Tekints csak rám úgy, mint szerető, jóságos Atyára és soha ne szakadj el szeretetemtől.

Az isteni Üdvözítő, az Úr Jézus pedig ezt mondja : Maradj velem, élj az én világomban, az igazság birodalmában, az én szent emberségemben : erényeimben, szívem minden vágyódásában, lelkem minden imádságában !

A Szentlélek is megszólal : Légy az én hűséges, készséges eszközöm. Engedd, hogy én ihlessen lelkedet, sugalljam lelkiéletedet ; engedd, hogy megszenteljelek, szentté alakítsalak !

Maradj velünk, — így szól hozzánk a Szentháromság. Isten választotta, szerelmese, maradj velünk !

Mi az örökkévalóság?

A bölcsélet tanúsága szerint az különbözteti meg az örökkévalóságot az időtől, hogy az időben, amely egymásután leperreg, nem bírjuk egészen, egyszerre a mi életünket. Az időben életünket, életünknek gazdagságát csak részenként, csak egymásután, parányi kis morzsákban kapjuk meg, míg ellenben az örökkévalóságban egyszerre bírjuk. Ott nincs egymásután, a jó Isten nem részeli fel az életet parányi kis mozzanatokra. Ott nemcsak morzsákat kapunk az életből, hanem annak egészét, totalitását. Ez a «tota simul et perfecta possessio vitae.» — «Az életnek a maga teljes egészében és tökéletességében egyszerre való bírása, élvezése.»

Most csak morzsákat kapunk.

Amikor a teljes Szentháromság templomává avatja, szentté alakítja lelkünket, akkor mi még nem az örökkévalóság jegyében bírjuk az Istent, nem egészen és tökéletesen, hanem csak a mi földi életünk mértéke szerint, éspedig az időnek egymásutánjában. Csak részeket és morzsákat kapunk Isten életéből, de az élet egész gazdagsága, az örökélet dicsősége attól függ, hogy ezeket a kis részeket és morzsákat hogyan használjuk fel, hogy mennyit gyűjtünk belőlük! Mostani életünkben tehát csak egy kicsiny részt bírhatunk egyszerre Isten életéből, de ha elérkeztünk a tulsó partra, akkor az egészet egyszerre és változhatatlanul birtokba vehetjük.

Hogyan vigyük mindennapi életünkbe?

Az idő és örökkévalóság közötti különbség megfontolása nevel rá és tanít bennünket arra, hogy hogyan használjuk fel Istennek, a Szentháromságnak lelkünkben lakozását, hogy hogyan vigyük bele mindennapi életünkbe a «gratia creata»-t, amely nem más, mint részesedés Isten életében.

Előző gyakorlati megfontolásunkban arról volt szó, gondoljunk mindig arra, hogy a teljes Szentháromság bennünk él. Azonban ez még kevés!

Isten élete emberi életben.

Kétségtelenül a Szentháromság isteni Személyei mindig gondolnak reánk és azt várják, hogy mi

is sokszor, lehetőleg állandóan gondoljunk rájuk. Minél többször, minél intenzívebben tekintsünk a bennünk lakozó Szentháromságra, hogy így jelenlétük minél jobban belevésődjék tudatunkba és életünk minél jobban bekapcsolódjék a mi életünkbe !

Ez azonban mégcsak a kezdet ! Szükséges, hogy a teljes Szentháromság élete át- és átjárja necsak gondolatainkat és tudatvilágunkat, hanem *egész életünket* is, mert minél jobban behatol életünkbe és áthatja életünk minden pillanatát, annál tökéletesebben használjuk fel azt a kegyelmet, amit az Isten életében való részesedés jelent számunkra ! Annál gazdagabbá válik és annál jobban megtermékenyül mindennapi életünk.

A mindennapi életben.

Nem elégséges tehát ezt a nagy igazságot csak bezárni szívünk mélyére, mint valami szelencébe, hanem kell, hogy ez átjárja, áthassa, átítassa lelkünket ! Mivel földi életünket egymásután következő időtartamokban éljük le, kell, hogy ez az igazság minden pillanatban egészen áthasson minket. E nagy igazságnak megvalósulása a mindennapi életben olyképen történik, hogy reggeltől estig, minden percünkben a Szentháromság hatása alatt élünk a legbensőségesebben összeforva vele. Úgy élünk, hogy a napnak minden pillanatában egészen áthasson bennünket az Atya jósága, a Fiú világossága és erényessége, a Szentlélek tüze.

Percről-percre.

Hogy ezt az igazságot egészen gyakorlatilag átültessük a mindennapi életbe, nem kell nagy, világrengető dolgokat cselekednünk ! Csupán a mindennapi élet apró ügyes-bajos dolgaiba kell belevinnünk Isten életét. Ezeknek kell átalakulniok Isten élete szerint ! Ezekben szentelődünk meg igazán és így részesedünk apránként Isten életében, amelyet a maga teljességében a túlvilágon fogunk majd csak bírni, amikor egész életünket egyszerre tudjuk élvezni. Amit mi itt e földön percről-percre, napról-napra, évről-évre valósítunk meg, az egyszerre lesz tulajdonunk, birtokunk, dicsőségünk odaát !

«Aki énbennem marad . . .»

Azt mondta az Úr Jézus az utolsó vacsorán : «Aki énbennem marad és én őbenne, az bő termést hoz». (Ján. 15, 5.) A mi együttélésünk, a mi életünk egyesülése az Úr Jézuséval akkor hoz bő termést, ha mi mindig benne élünk, benne maradunk, ha állandóan Ő van velünk és Ő mozgat minket. A mennyei Atyának jósága, isteni tökéletessége, lelkének isteni szépsége, gazdagsága nehezebben érthető meg a földi ember számára, mert a földi ember hozzá van kötve az érzékiekhez, a kézzelfoghatókhoz. A Szentlélek csodálatos tüze, amely átjár, ihlet, mozgat, erősít, tisztít, emel, lángol, ösztönöz, ez is tiszta szellemi valóság, ezt is nehezen fogja fel az ember, akinek élete hozzá van kötve a véges,

érzékelhető javakhoz. Ámde az örök Igének bennünk lakozása, az Úr Jézusnak reánk hatása, velünk való kapcsolata közelebb esik életünkhöz, érzéki valónkhoz. Az Úr Jézus hozzánk jött, emberi testet öltött, testvérünkkel lett, halandó emberi természettel egyesítette az isteni élet szépségét, gazdagságát, fenségét, hogy azt jobban megismerhessük. Példáját tekintve könnyebb az Istennel egybeforrott élet, az Istenben való részesedésnek megvalósítása a mindennapi életben.

Olyképen történjék ez, hogy mi Krisztussal és általa a mennyei Atyával és a Szentlélekkel egyesülve éljünk percről-percre, óráról-órára, napról-napra. Csak az idő egymásutánjában tudunk részesedni Isten életében. Csak így tudjuk ezt a részesedést beledolgozni a mindennapi életünkbe.

Ébredjünk Krisztussal.

Vegyük napirendünknek pontjait! Kora reggel szívünk első dobbanása, értelmünk első felpillantása ne a világnak szóljon! Ébredjünk Krisztussal! Felébredésünkkel gondoljunk azonnal arra, hogy itt van a szívemben Ő, akit mindenekfelett szeretek és akinek életemet, szívemet feláldoztam. Ébredjünk annak tudatára, hogy amíg pihentünk, Ő velünk volt, éberén vigyázott reánk. És vele együtt rajtunk pihent a mennyei Atya jóságos szeme, bennünk izzott a Szentlélek tüzes, lángoló szeretete is.

Napunk első áldozata, primiciája legyen fel-

ajánlás, legyen ígéret arra nézve, hogy a napot egészen úgy akarjuk tölteni, hogy Isten élete bennünk tökéletesedjék, minél jobban megvalósuljon. Az Ő akarata, szándéka vezessen minket a nap folyamán.

Reggel ima alkalmával.

Következik a reggeli ima. Lényegesen szükséges, fontos mozzanata a napnak. Mihelyt rendbeszedtük magunkat és megkezdődik a napi élet programja, annak első pontja legyen az imádság. A reggeli imában tekintsünk az Úrra, aki bennünk van, nyissuk fel a hit, a lélek szemét, hogy meglássuk magunkban az Urat, hogy imádjuk szívünk szentélyében az Atyát, Fiút és a Szentlelket.

Hozzá hangolni a napot!

Ez a reggeli ima legyen az egész napi imaéletnek hangadója. Ehhez hangoljuk napközben minden imádságunkat, munkánkat. Ennek folytatása legyen minden rá gondolás az Úrra, minden találkozás és összeölelkedés az Úrral. Az imádságról már a katekizmusban is azt tanultuk, hogy az beszélgetés az Istennel, felemelkedés az Istenhez. Tehát akármilyen rövid fohászt mondunk, legyen az tudatosabb egyesülés a bennünk lakó Istennel! Legyen Isten életének belevezetése a nap cselekedeteibe, a nap cselekedeteinek megszentelése a bennünk jelenlévő Isten által. A reggeli imában a hálaadáson, könyörgésen kívül az legyen a legfontosabb, hogy kezdjük Istennel a napot,

beszéljük meg a nap programját a jó Istennel. Beszéljük meg Vele, hogy hogyan fogjuk eltölteni ezt a napot, amelyet még hozzáadott életünkhöz.

Elmélkedésben.

A reggeli ima után az elmélkedés következik. Legyen ez is elmélyülés a bennünk lakó Isten életébe, amint azt már átelméltük a rekollektio folyamán. Itt csak mélyítsük el ezt a gondolatot és tegyünk szent elhatározást, hogy elmélkedésünk mindig a legbensőségesebb találkozás lesz az Úrral. Az összeforrás a Szentháromsággal éppen az elmélkedésben történik. Ha nehezen megy az elmélkedésünk, vagy rosszul sikerül, ez onnan van, hogy nem néztünk eléggé az Úrra! Nem döbrentünk még eléggé annak tudatára, hogy bennünk van, velünk van a mennyei Atya, az Úr Jézus és a Szentlélek Isten. Ha az Úrra nézünk, vele egyesülünk az elmélkedésben, a Szentlélek világossága megvilágítja értelmünket, az Úr Jézus, az örök Ige igazságai megtöltik lelkünket és bőséges anyagot adnak a megfontolásra, a mennyei Atya jósága pedig hozzásegít, hogy vele együtt szemléljük az örök Igazságokat, amint Ő szemléli az örök Igét.

Kapcsolni Krisztussal.

De különösen egy dolgot tartsunk szem előtt elmélkedéseinkben! Keressük meg mindig az egyes igazságok kapcsolatát az Úr Jézussal. Ne csak egy elvont gondolatot, elméletet elmélkedjünk át, hanem nézzük azt is, hogyan vannak

meg ezek az igazságok Krisztusban. Nincs az az erény, amire nem adott volna példát nekünk! Mindig meg fogjuk találni az egyes igazságok kapcsolatát az Úr Jézussal, mert hiszen minden igazság tőle való, az örök Igétől és mindezeket valami módon életében úgy érzékeltette a példájával, hogy könnyen és egyszerűen megtanulhatjuk tőle és követhetjük Őt.

Szentmise.

Napirendünkben következik a szentmise. Szemünk elé állítja Krisztus Urunk legszentebb engesztelő áldozatát, a golgotai jelenetnek tragikus pillanatát, amidőn a keresztt oltárán önmagát áldozta fel érettünk. Örök *Hostia* és *Victima*, az élő és véres áldozat Krisztus, aki ezen áldozatával megváltotta lelkünket. Ez az áldozat újul meg a szentmisében. Megvalósul benne az incorporatio, nem általában Krisztusba, hanem az Ő engesztelő áldozatába is. A szentmisében minden aktíve jelenlévő hívő részese a kereszten végbement véres áldozatnak, amely a szentmisében vérontás nélkül megújul. Részese első sorban Krisztus helyettese, aki az Úr helyett mondja a felajánlás és átváltozás szavait, de részese a többi jelenlévő hívő is. Mindig azzal a gondolattal vegyünk részt a szentmisén, hogy egyek vagyunk Krisztussal a legnagyobb, legszentebb áldozat bemutatásában.

Szentáldozás.

A szentmise alatt a szentáldozáshoz járulunk. Elérkezik a legboldogabb pillanat, amelyben Jézus szívünkbe tér. Az isteni Üdvözítő olyan szentséget rendelt, amelyben Ő maga van jelen —, hogy a benne való részesedést s a vele való egyesülést valósítsa meg. Szinte a legérzékелhetőbb módon bennünk él, velünk lakik, egyesül velünk, táplál minket, erősíti bennünk az isteni életet s növeli a benne való részesedést. Az ő csodálatos jelenlétének kegyelme olyan nagy, hogy Kempis szerint, ha csak egyetlen egy helyen lehetne a szent áldozáshoz járulni, érdemes volna egy hosszú életen át odazarándokolni, hogy csak egyszer is magunkhoz vehessük az Oltáriszentségben jelenlevő Úr Jézust. — Ámde nemcsak egy helyen, nemcsak egyszer, hanem bárhol, mindennap eledeleül adja magát az Úr az Oltáriszentségben. Mindennapi tápláléka akar lenni lelkünknek, mert azt akarja, hogy a szentáldozásban mindennap átéljük az incorporatiót, szent Testének vétele által naponta gyarapítani akarja bennünk az ő életében való részesedést.

Mindennapi munka.

A szentmise után következik a mindennapi munka. Ez már látszólag profán dolog, nem függ össze a lelki élettel, de ha igazán együtt élünk az Úr Jézussal, akkor mindennapi munkánk által is csak jobban részesedünk az ő életében. Gondoljuk csak meg, miért töltött csak három évet

messiási küldetésének teljesítésében, és harminc évet kemény, szigorú testi munkában! Meg akarta szentelni a munkát, és rá akart bennünket is nevelni arra, hogy a mindennapi munka az életszentség lényeges része. Kötelességeink teljesítése a vele való bensőséges egyesülésnek egyik legfontosabb *kivirágzása*. Hiszen ő mondta: «Az én Atyám mindeztideig munkálkodik és én is munkálkodom». (Ján. 5, 17.) — Akkor, amidőn mi is munkálkodunk, mi is Isten életében részesedünk, folytatjuk azt a munkálkodást, amit a mennyei Atya és Krisztus állandóan kifejtenek. Ez legyen az a tömjénsem, amit a charitas parazsán elégetünk! Nagy, rendkívüli, kivételes áldozatokat nem hozhatunk, de kötelességteljesítéseinket napról-napra odatehetjük az Isten iránt való szeretet tüzes parazsára, hogy legyen kedves, Istennek tetsző áldozat, a mely megszenteli lelkünket, életünket.

Erőpótlás!

De minden egyéb elfoglaltságunk : pihenésünk és étkezésünk is legyen részesedés Isten életében. Amikor táplálkozunk, vagy pihenünk, testi erőnket pótoljuk, amit a munka közben a napi élet folyamán elvesztettünk. Ebben is Krisztus Urunk életét éljük és valósítjuk meg életünkben. Ő, noha nem volt rászorulva, mégis alávetette testét a természet törvényeinek. Ételt vett magához és pihenni tért, hogy példát adjon nekünk arra nézve: Istennek nemcsak akkor kell engedelmeskednünk, amikor a természetfeletti világ

törvényeit adja, hanem akkor is, amikor a természet törvényeinek vet alá bennünket. Ha ebben is követjük, tökéletesebben részesedünk az ő életében.

Lelkiolvasmány.

Lelkiolvasmányainkban is, — bármi legyen is annak tárgya, — egyesülünk Krisztussal, és általa a mennyei Atyával. A szentek életének olvasása elénk tárja azokat a gyönyörű példákat, amelyek megmutatják, hogy a szentek miként érték el életükben a teljes egybeforradást Istennel, miként valósították meg az Isten életében való részesedést. De bármilyen lelkiolvasmányt olvasunk is, vigyen az közelebb bennünket Istenhez, akiben «élünk, mozgunk és vagyunk». (Act. 17, 28.)

Szent zsolozsma!

Ha a szent zsolozsmát is szoktuk imádkozni, ennek elmondása is legyen egybeolvadás az Úr életével. Úgy végezzük a szent zsolozsmát, hogy vele valóban Istent szolgáljuk, dicsérjük, magasztaljuk, hogy Isten szépségével nagyságával, dicsőségével egybeforadjon a mi imádságos lelkiéletünk, s így szolgáljuk vele Istent az Egyház és a lelkek nevében.

Ha nem is tartozunk azok közé, akiknek a szent zsolozsmát kell imádkozniok, akkor is legyen minden imádságunk lelkünknek élő, eleven lélekezése, Isten életében való részesedés, egyesülés Istennel. Az imádság jobban és jobban forrassza össze életünket Isten életével, hogy

elmondhassuk Szent Pál szavait : «Élek én, de már nem én, hanem Krisztus él bennem !» (Gal. 2, 20.)

A napnak alkonyán.

Végül elérkezik a napnak utolsó mozzanata. Amidőn elpihenünk a napi fáradság után, egyesüljünk utoljára is a bennünk élő Istennel. A bennünk lakó teljes Szentháromsághoz szálló utolsó gondolatunk ez legyen : «Itt vagy bennem teljes Szentháromság, bírlak Téged, mennyei Atya, isteni Ige, és Szentlélek, és ha az éjjel meghalnék, akkor nem történnék más velem, minthogy lehullanék a lepel, amely eltakar titeket lelki szemeim elől, és eddig megakadályozott abban, hogy színről-színre láthassalak titeket !» — Ez legyen utolsó gondolatunk, s akkor akármilyen is történnék velünk, az örökkévalóság boldogságára ébrednénk.

Úgy éljünk Istennel egybeforrva reggeltől-estig, úgy valósítsuk meg mindennapi életünk programjában a tökéletes egyesülést Isten életével, hogy ha majd életünk végén az örökkévalóságban felébredünk, Istennel egyesült, Krisztussal egybekapcsolt életünk az örök dicsőség fényében és boldogságában teljesebben ki !

TARTALOM.

	Oldal
Köszöntő	3
Első elmélkedés : Részesedésünk Isten életében..	5
Második elmélkedés : Krisztussal való egyesülé- sünk	19
Harmadik elmélkedés : A mennyei Atya bennünk	31
Negyedik elmélkedés : Jézus bennünk	41
Ötödik elmélkedés : A Szentlélek bennünk	53
Hatodik elmélkedés : Gondolj reám !	67
Hetedik elmélkedés : «Maradj velünk !»	80
